

BIDRAG TILL
SVERIGES OFFICIELA STATISTIK.

c) BERGSHANDTERINGEN.

KOMMERSKOLLEGI

UNDERDÅNIGA BERÄTTELSE

FÖR ÅR

1892.

STOCKHOLM,
TRYCKT HOS K. L. BECKMAN,
1893.

INLEDNING

TILL

Bidrag till Sveriges officiella statistik. C, Bergshantering. Commerce Collegii underdåniga berättelse för år ... – Stockholm : P.A. Norstedt & söner, 1859-1911.

Täckningsår: 1858-1910.

Serien bytte 1867 namn till Bergshanteringen.

Föregångare:

Bergs-Collegii underdåniga berättelse om förhållandet med bergshandteringen. – Stockholm, P. A. Norstedt & söner, 1835-1858.

Täckningsår: 1833-1857.

Efterföljare:

Bergshantering / Kungl. Kommerskollegium. – Stockholm : K. L. Beckman, 1912-1978. – (Sveriges officiella statistik).

Täckningsår: 1911-1977.

Översiktspublikation:

Historisk statistik för Sverige. Statistiska översiktstabeller : utöver i del I och del II publicerade t.o.m. år 1950. – Stockholm : Statistiska centralbyrån, 1960.

S. 1. Tab. 1. Produktion av järnmalm, tackjärn samt vissa andra metaller 1836-1950.

S. 2. Tab. 2. Produktion av viktigare andra malmer än järnmalm samt av stenkol m. m. 1871-1950.

S. 3. Tab. 3. Produktion av viktigare järnmalm och tackjärn länsvis 1881-1950, 1000 ton.

S. 4-5. Tab. 4. Bergshantering 1896-1950.

Sveriges bergshantering år 1913 : specialundersökning / av Kommerskollegium. – Stockholm : Isaac Marcus, 1917. – 257, 108 s. – (Sveriges officiella statistik).

S. 1-85: Några historiska data rörande den svenska bergshanteringen [från äldsta tid och fram till 1915].

BIDRAG TILL
SVERIGES OFFICIELA STATISTIK.

C) BERGSHANDTERINGEN.

KOMMERSKOLLEGI

UNDERDÅNIGA BERÄTTELSE

FÖR ÅR

1892.

STOCKHOLM,
TRYCKT HOS K. L. BECKMAN,
1893.

Innehållsförteckning.

	Sid.
Underdånig berättelse	V.
Tabellbilagor:	
Tab. 1. Uppfordringen ur jerngrufvorna år 1892.....	3.
» 2. Masugnar och deras tillverkningar år 1892	7.
» 3. Antal begagnade verk för beredande af smidbart jern och stål år 1892	8.
» 4. Tillverkningar af smältstycken, råskenor och göt m. fl. mellanprodukter, jemte skrotadt gjutgoods af smidbart jern och stål år 1892	8.
» 5. Stång-, fason- och finjern samt -stål jemte andra gröfre tillverkningar af smidesjern och stål år 1892	9.
» 6. Närmare redogörelse för tillverkningarna af stångjern och -stål, bunkstål och stångjernsafhugg m. m. deri inbegripna	10.
» 7. Uppfordrad malm af annat slag än jernmalm år 1892..	10.
» 8. Tillverkningen af andra metaller än jern, äfvensom i öfrigt vid bergverken beredda produkter år 1892.....	13.
» 9. Uppfordringen ur stenkolsgrufvorna år 1892	15.
» 10. Motorer använda vid bergverks- och bruksrörelsen år 1892.....	15.
» 11. Antal arbetare använda vid bergverks- och bruksrörelsen år 1892.....	16.
» 12. Mutsedlar utfärdade år 1892	17.
» 13. Arbetskyldighetens fullgörande i utmålen år 1892.....	18.
» 14. Antal utmål för hvilka hvilostånd beviljats år 1892	18.

Table des matières.

	Pages.
Rapport au Roi	V.
Tableaux annexés:	
Tabl. 1. Extraction des mineraux de fer, en 1892.....	3.
» 2. Hauts-fourneaux et leurs produits, en 1892	7.
» 3. Usines employées, en 1892, à produire le fer doux et l'acier.....	8.
» 4. Massiaux, fers bruts en barres, lingots et autres demi- produits, ainsi qu'ouvrages d'acier moulés et décroûtés, en 1892.....	8.
» 5. Fer et acier étirés en barres et en verges etc. ou bien façonnés ainsi que d'autres produits gros de fer doux et d'acier, en 1892.....	9.
» 6. Spécification des productions de fer et d'acier en barres	10.
» 7. Mineraux autres que ceux de fer, en 1892	10.
» 8. Métaux autres que le fer, ainsi que produits divers de l'industrie minière, en 1892.....	13.
» 9. Houilles extraites en 1892.....	15.
» 10. Moteurs employées dans les mines et les usines, en 1892	15.
» 11. Ouvriers employés dans les mines et les usines, en 1892	16.
» 12. Permis d'exploitation des mines, en 1892	17.
» 13. Exécution des travaux légalement prescrits dans les mines, en 1892	18.
» 14. Permis de suspendre, pour un temps déterminé, les travaux dans les mines, en 1892.....	18.

TILL KONUNGEN.

Till åtlydnad af i gällande instruktion meddelad föreskrift och med ledning af inkomna officiella uppgifter får Eders Kongl. Maj:ts och Rikets Kommerskollegium härmed i underdånighet afgifva berättelse om bergshandteringen i riket år 1892.

I afseende på sin uppställning afviker föreliggande redogörelse ej oväsentligt från motsvarande tidigare årsberättelser, i det att, till vinnande af full öfverskådlighet och reda samt

för uppnående af större formel öfverensstämmelse med öfriga publikationer tillhörande serien »Bidrag till Sveriges officiella statistik», samtliga uppgifter blifvit så vidt möjligt tabellariskt hopställda och under en särskild tabellafdelning sammanfattade. Den utvidgning och förändring i öfrigt, berättelsen undergått med hänsyn till sjelfva innehållet, framgår af det följande.

A) Jernhandteringen.

a) Malmuppföring.

Enligt hvad tab. I närmare utvisar, har under år 1892 ur 353 med malmfångst arbetade, inom 11 olika län belägna jerngrufvor uppförats tillsammans 1,291,933 ton *bergmalm*, medan under år 1891 ur 346 dylika grufvor erhållits endast 985,255 ton malm. Ökningen i produktionen sistlidet är uppgick sålunda till 306,678 ton, motsvarande 31 proc. eller närmare en tredjedel af 1891 års fångst. Denna årstillväxt är mycket betydlig och torde i sjelfva verket icke hafva uppnåtts under något föregående enskildt år, åtminstone räknadt från år 1833, då de underdåniga berättelserna angående bergshandteringen i riket togo sin början. I och för sig är också 1892 års produktionssiffra den högsta, som någonsin förekommit. En jemförande öfversigt af jernmalmsbrytningen i medeltal per år under femårsperioderna från och med 1861 samt under hvarterdera af åren 1888—1892 meddelas i efterföljande tablå:

Årliga brytningen af jernmalm under femårsperioderna 1861—1890 samt åren 1888—1892.

Å r l i g e n.	Antal med malmfångst arbetade grufvor.	Bruten jernmalm. Ton.	Ökning (+) eller minskning (-) från föregående period eller år i procent.
1861—1865	500	453,486	—
1866—1870	422	542,323	+ 19.6
1871—1875	576	784,707	+ 44.7
1876—1880	382	721,232	— 8.1
1881—1885	496	874,423	+ 21.2
1886—1890	530	930,037	+ 6.4
1888	485	956,357	—
1889	393	983,609	+ 2.8
1890	390	940,429	— 4.4
1891	346	985,255	+ 4.8
1892	353	1,291,933	+ 31.1

Till den ansenligt stegrade brytningskvantiteten under år 1892 hafva för all synnerhet tvenne län, med tillsammans nära 262,000 tons ökad årsproduktion, bidragit, nemligen Norrbottens län, der vid Gellivara malmfältet produktionen ökades från 180 ton år 1891 till 178,817 ton år 1892, samt Kopparbergs län, der ensamt vid Norra och Södra Grängesbergfälten malmfångsten steg från 169,016 ton 1891 till 224,271 ton 1892, beroende, enligt hvad bergmästaren i sin till Kollegium ingifna årsrelation upplyser, förnämligast på ökad export af mera fosforförande malm. Huru förhållandena i berörda hänseende för öfrigt gestaltat sig inom de olika länen år 1892, jemfördt med år 1891, inhämtas af följande sammanställning:

Jernmalmsbrytningen inom länen åren 1892 och 1891.

L ä n.	Bruten jernmalm.		Ökning (+) eller minskning (-) under 1892.
	1892.	1891.	
T o n.			
Stockholms län	24,925	15,569	+ 9,356
Upsala län	74,562	73,741	+ 821
Södermanlands län	23,573	19,867	+ 3,706
Östergötlands län	2,083	5,430	— 3,347
Jönköpings län	453	1,084	— 631
Vernlands län	86,312	82,910	+ 3,402
Örebro län	306,658	264,592	+ 42,066
Vestmanlands län	151,991	160,063	— 8,072
Kopparbergs län	433,150	350,046	+ 83,104
Gefleborgs län	9,364	11,773	— 2,409
Norrbottens län	178,862	180	+ 178,682
Hela riket	1,291,933	985,255	+ 306,678

Något öfver en tredjedel (33.5 %) af den år 1892 brutna bergmalmen hemtades från Kopparbergs län, ej långt ifrån en fjerdedel (23.7 %) från Örebro län, nära en sjundedel (13.8 %) från Norrbottens län, inemot en åttendedel (11.8 %) från Vestmanlands län, en åttendedel (12.5 %) från Vernlands och Upsala län tillsammans samt återstoden, motsvarande endast 4.7 proc., från Stockholms, Södermanlands, Östergötlands, Jönköpings och Gefleborgs län samfäldt. Närmare belyses förhållandet i afseende å de särskilda länen relativa andel i brytningen af jernmalm under åren 1892 och 1891 samt i genomsnitt för åren 1886—1890 uti följande tabellariska öfversigt:

Länens relativa andelar i jernmalmsbrytningen åren 1892, 1891 och 1886—1890.

L ä n.	Procent af produktionen i hela riket.		
	1892.	1891.	1886—1890.
Stockholms län	1.93	1.58	1.51
Upsala län	5.77	7.48	7.24
Södermanlands län	1.83	2.01	2.71
Östergötlands län	0.16	0.55	0.60
Jönköpings län	0.04	0.11	0.04
Vernlands län	6.68	8.42	10.11
Örebro län	23.74	26.86	25.69
Vestmanlands län	11.76	16.25	20.99
Kopparbergs län	33.52	35.53	26.47
Gefleborgs län	0.73	1.19	0.99
Norrbottens län	13.84	0.02	3.65
Summa	100.00	100.00	100.00

I ändamål att utröna de svenska jerngrufvornas relativa malmrikedom eller med andra ord kvantitetsförhållandet mellan den i grufvan lösbrutna bergmassan och den skrädda malmen, deri inbegripet plock, vask och anrikad malm, har Kollegium

vid infordrandet af uppgifter till 1892 års bergverksstatistik för hvarje särskild grufva efterfrågat icke allenast, såsom förut skett, beloppet erhållen malm, utan äfven kvantiteten brutet berg och malm. Resultatet af förenämnda undersökning utvisar, att vid rikets samtliga jerngrufvor år 1892 brutits 2,312,692 ton berg och malm, hvarur erhållits det ofvan angifna malmbeloppet, 1,291,933 ton. Förhållandet mellan dessa kvantiteter blir, procentiskt uttryckt, 55⁹ proc., hvaraf sålunda framgår, att i genomsnitt för samtliga grufvor mer än hälften af den lösbrutna bergmassan tillgodogjorts i form af skrädd malm. Inom de med hänsyn till produktionen af jernmalm viktigaste sex länen företedde motsvarande procenttal följande skiljaktigheter: Kopparbergs län 60⁰ proc., Örebro 48⁹ proc., Norrbottens 68⁷ proc., Vestmanlands 56⁸ proc., Vermlands 53⁷ proc. samt Upsala län 55⁸ proc.

Af den under redogörelseåret erhållna kvantiteten bergmalm voro, enligt de uppgifter, som derom för första gången blifvit inhemtade, 1,049,879 ton eller 81³ proc. magnetisk jernmalm eller svartmalm och 242,054 ton, motsvarande 18⁷ proc., jernglans, äfven kallad blodsten. Sistnämnda malmsort förekom i nämnvärd mängd endast inom fyra län, nemligen i Vermlands län 3,602 ton, utgörande 4⁰ proc. af länets samfälda malmproduktion, i Örebro län 127,103 ton, motsvarande 41⁴ proc., i Vestmanlands län 59,806 ton eller 39³ proc. och i Kopparbergs län 50,969 ton eller 11⁸ proc., hvarjemte från tvenne län, Södermanlands och Norrbottens, uppgifvits mindre kvantiteter (resp. 550 och 24 ton) af berörda malmslag.

För jernmalms anrikning hafva under år 1892, enligt uppgift, användts 14 *anrikningsverk*, deraf 5 medelst vatten och 9 medelst magnetism, fördelade på följande sex län:

	Anrikningsverk medelst	
	vatten.	magnetism.
Upsala län	—	2
Södermanlands län	—	2
Vermlands län	1	—
Örebro län	4	2
Vestmanlands län	—	2
Kopparbergs län	—	1
Summa	5	9

Den *arbetsstyrka*, som under år 1892 varit vid jerngrufvorna sysselsatt, uppgifves till 7,564 personer. Per arbetare har sålunda erhållits nära 171 ton malm. Till jemförelse med förhållandena i enahanda hänseende under femårsperioderna 1861—1890 samt de särskilda åren från och med 1888 meddelas efterföljande medeltals- och årssiffror:

Årligen.	Antal arbetare.	Ton vunnen malm pr arbetare.
1861—1865	5,001	90 ⁷
1866—1870	4,581	118 ⁴
1871—1875	6,439	121 ⁹
1876—1880	4,883	147 ⁷
1881—1885	6,210	140 ⁸
1886—1890	6,257	148 ⁷

År.	Antal arbetare.	Ton vunnen malm pr arbetare.
1888	6,041	158 ³
1889	6,238	157 ⁷
1890	6,335	148 ⁴
1891	6,223	158 ³
1892	7,564	170 ⁸

På samma gång arbetsstyrkan vid jerngrufvorna år 1892 varit den största, som för något år antecknats (år 1874 uppgick den dock till 7,497 eller i det närmaste samma antal), har, såsom genom ofvanstående siffror åskådliggöres, effekten af arbetet under redogörelseåret varit vida större än under närmast föregående och tidigare år. Denna ökning i arbetseffekten, hvilken fortgått temligen regelbundet sedan en följd af år tillbaka och som verkat derhän, att man numera synes kunna producera nära nog dubbelt så stor kvantitet malm pr arbetare räknadt som för trettio år sedan, torde väl förnämligast böra tillskrifvas ökad användning af de moderna sprängämnen samt i öfrigt förbättrade brytningsmetoder, hvaribland äfven under senare tider bruket af bergborrningsmaskiner.

Sjö- och myrmalmer hafva år 1892 upptagits till sammanlagdt belopp af 1,650 ton, hvaraf 1,079 ton inom Jönköpings län och 571 ton inom Kronobergs län. Uppfordringen af dessa för framställande af gjuttackjern afsedda malmer, hvilken i allmänhet utmärkt sig för en synnerlig ojämnhet, beroende mestadels på vintrarnes beskaffenhet, men som i det hela år från år afsevärdt minskats, har i medeltal under femårsperioderna 1861—1890 samt åren 1888—1892 omfattat följande kvantiteter:

åren 1861—1865 ..	10,877 ton	år 1888	3,183 ton
» 1866—1870 ..	11,436 »	» 1889	2,295 »
» 1871—1875 ..	10,556 »	» 1890	812 »
» 1876—1880 ..	5,480 »	» 1891	2,150 »
» 1881—1885 ..	2,985 »	» 1892	1,650 »
» 1886—1890 ..	2,433 »		

b) Tackjernstillverkning.

Under år 1892 hafva, såsom af tab. 2 kan inhämtas, vid 135 med arbetande masugnar försedda verk 153 dylika ugnar varit begagnade. Dessutom hafva 34 masugnar uppgifvits såsom brukbara, ehuru de icke under året varit i verksamhet. Sammanlagda blåsningstiden har utgjort 39,405 dygn och tillverkningsmängden uppgått till 485,664 ton, hvaraf 6,968 ton gjutgods, åstadkommet direkt från masugnarne. Föregående året, 1891, tillverkades vid 155 masugnar, med en blåsningstid af sammanlagdt 40,098 dygn, 490,913 ton tackjern, då det direkt framställda gjutgodset likaledes inberäknas. Redogörelseåret företer sålunda en till 5,249 ton eller något mer än 1 procent uppgående minskning i produktionen af tackjern. Sistförflutna tvenne år hafva emellertid att uppvisa de största hittills kända tillverkningsbeloppen, i det att desamma till och med ej oansenligt öfverskötö 1885 års annars ouppnådda produktionsmängd (464,736 ton). Gången af de genom tackjernsblåsningen i riket under de senaste decennierna vunna resultaten inhämtas för öfrigt af efterföljande siffror, som i fråga om femårsperioderna utgöra medeltalsberäkningar per år:

Årliga tillverkningen af tackjern under femårsperioderna 1861—1890 samt åren 1888—1892.

Årligen.	Tackjern.	Gjutgods framställt direkt från masugn.	Summa.	Ökning (+) eller minskning (—) i förhållande till föregående period eller år.
1861—1865	199,375	5,451	204,826	—
1866—1870	261,810	6,044	267,854	+ 30·8
1871—1875	326,510	5,946	332,456	+ 24·1
1876—1880	350,414	6,810	357,224	+ 7·5
1881—1885	423,176	6,201	429,377	+ 20·2
1886—1890	441,876	4,702	446,578	+ 4·0
1888	452,522	4,530	457,052	—
1889	416,043	4,622	420,665	— 8·0
1890	451,443	4,660	456,103	+ 8·4
1891	486,680	4,233	490,913	+ 7·6
1892	478,696	6,968	485,664	— 1·1

Tages hänsyn till förhållandena, sådana de i förevarande hänseende under år 1892 gestaltat sig inom särskilda län, visar sig, att absolut *minskning* i tillverkningsmängden uppstått till större betydelse inom Örebro län (10,214 ton), Vermlands (6,296 t.) och Kopparbergs län (5,675 t.) samt i ringare grad inom Jönköpings (747 t.) och Vestmanlands län (131 t.), hvaremot *ökning* egt rum inom Gefleborgs (4,498 ton), Östergötlands (4,360 t.), Upsala (2,908 t.), Vesternorrlands (1,700 t.), Kalmar (1,567 t.), Vesterbottens (1,465 t.), Södermanlands (1,062 t.) och Stockholms län (254 t.). Gifvetvis framstår betydelsen af dessa växlingar i en förändrad dager, när desamma relativt bedömas efter förhållandet mellan årets för hvarje län uppkomna minskning eller ökning samt de respektive länens under föregående året redovisade tillverkningsbelopp. De i sådant afseende beräknade relativa talen äro följande och angifva *minskning*: för Jönköpings län 71 proc., Vermlands 10 proc., Örebro 8 proc., Kopparbergs 4 proc. och Vestmanlands län 0·3 proc.; samt *ökning*: för Vesterbottens län 282 proc., Södermanlands 61 proc., Östergötlands 35 proc., Kalmar 22 proc., Vesternorrlands 19 proc., Upsala 13 proc., Gefleborgs 7 proc. och Stockholms län 6 proc.

Den betydelsefulla ställning med afseende på tackjernstillverkningen, hvilken Örebro och Kopparbergs län sedan gammalt intagit, hafva dessa tvenne län äfven år 1892 behållit, enär inom desamma framstälts något mer än hälften af allt det tackjern, som i riket blåstes. Närmast derefter i ordningen följde Gefleborgs län med 14 proc., Vermlands med 12 proc., Vestmanlands med 8 proc. och Upsala län med 5 proc.; till de återstående 11 procenten bidrogo gemensamt 7 län. Efterföljande tablå innehåller en öfverblick af

Länens relativa andelar i tillverkningen af tackjern åren 1892, 1891 och (i medeltal) 1886—1890.

L ä n.	Procent af rikets tillverkning.		
	1892.	1891.	1886—1890.
Stockholms län	0·96	0·90	1·02
Upsala län	5·35	4·70	4·47
Södermanlands län	0·58	0·36	0·55
Östergötlands län	3·45	2·52	3·72
Jönköpings län	0·06	0·21	0·20
Kronobergs län	—	—	0·02
Kalmar län	1·80	1·46	1·43
Skaraborgs län	—	—	0·13
Vermlands län	12·17	13·31	12·58
Örebro län	24·65	26·46	25·60
Vestmanlands län	8·24	8·18	9·51
Kopparbergs län	26·14	27·02	25·07
Gefleborgs län	14·00	12·93	12·61
Vesternorrlands län	2·19	1·83	2·46
Vesterbottens län	0·41	0·12	0·38
Norrbottnens län	—	—	0·25
Hela riket	100·00	100·00	100·00

Medeltillverkningen per masugn utgjorde under redogörelseåret 3,174 ton, medelblåsingstiden 257 dygn och medeldygnstillverkningen 12·35 ton; motsvarande medeltal under år 1891 voro respektive 3,167 ton, 259 dygn och 12·23 ton. Högsta medeltillverkningen per masugn (5,332 ton) förekom år 1892 i Vesternorrlands län tillfölje af att dess 2 masugnar voro i gång under hela året och medelblåsingstiden således var 365 dygn, hvaremot lägsta (302 ton) egde rum i Jönköpings län med blott 1 under 49 dygn i gång varande masugn. Högsta medeldygnstillverkningen (15·44 ton) förekom

L ä n.	Medeltillverkning		Medelblåsingstid		Medeldygnstillverkning	
	p e r m a s u g n .					
	Ton.		Dygn.		Ton.	
	1892.	1891.	1892.	1891.	1892.	1891.
Stockholms	2,334	2,207	232	232	10·06	9·51
Upsala	3,712	3,847	295	303	12·59	12·70
Södermanlands	934	870	137	155	6·82	5·61
Östergötlands	3,350	3,097	270	218	12·41	14·21
Jönköpings	302	262	49	61	6·16	4·30
Kalmar	2,910	2,387	297	232	9·80	10·29
Vermlands	2,814	2,973	262	275	10·74	10·81
Örebro	2,784	2,952	250	264	11·14	11·19
Vestmanlands	2,668	2,868	249	275	10·71	10·43
Kopparbergs	3,967	3,901	257	257	15·44	15·18
Gefleborgs	3,777	3,735	281	281	13·44	13·29
Vesternorrlands	5,332	4,482	365	297	14·61	15·09
Vesterbottens	1,985	520	178	55	11·15	9·45
Hela riket	3,174	3,167	257	259	12·35	12·23

i Kopparbergs län*) och lägsta (616 ton) i Jönköpings län, hvilket allt jemte hithörande förhållanden under år 1891 inhemtas af den tabellariska sammanställningen å näst föregående sida.

Masugnarnes tillverkningar år 1892, närmare specificerade, utgjordes af följande *olika slags tackjern*, oberäknadt gjutgods framställt direkt från masugn:

Smides- och puddeltackjern	316,577 ton =	66.13 proc.
Bessemer- och Martintackjern	146,155 » =	30.53 »
Spegeljern	910 » =	0.19 »
Gjuttackjern för aducering	5,262 » =	1.10 »
Gjuttackjern för andra ändamål	9,792 » =	2.05 »

Summa **478,696 ton = 100.00 proc.**

Det förstnämnda slaget eller smides- och puddeltackjern förekom inom samtliga tretton tackjernsproducerande län utom Jönköpings; Bessemer- och Martintackjern framställdes inom 8 olika län, af hvilka dock Kopparbergs och Gefleborgs tillsammans lemnade nära 63 proc. af samfälda tillverkningen; spegeljern producerades endast inom Kopparbergs län vid Schisshyttans jernverk; aduceringstackjern framställdes inom 5 olika län, hufvudsakligen dock i Örebro län, som bidrog med 63 proc., och Södermanlands län, som bidrog med 22 proc.; annat gjuttackjern förekom deremot i 9 olika län, mellan hvilka produktionsbeloppen voro temligen jemnt fördelade, när man undantager Jönköpings län, som hade att uppvisa endast 299 ton, och Gefleborgs län med blott 163 ton samt Kopparbergs län, der årstillverkningen å andra sidan uppgick till 2,849 ton.

Gjutgods åstadkommet genom tackjerns omsmältning, äfvensom gjutgods af annan metall än jern, i afseende hvarå redogörelse hittills meddelats i de underdåniga berättelserna om bergshandteringen i riket, torde emellertid snarare vara att räkna bland sådana tillverkningar, som utgöra föremål för berättelsen angående fabriker och manufaktur, och har Kollegium med fäst afseende härå nu funnit sig böra till sistnämnda årsberättelse öfverflytta uppgifterna rörande ifrågasvarande fabrikat.

c) Framställning af smidbart jern och stål.

De väsentligaste förändringarna i föreliggande årgång af Kollegii underdåniga berättelse förefinnas i redogörelsen för framställandet af smidbart jern och stål, i afseende å hvilka tillverkningar förändringen till och med varit så genomgående, att jemförelser med föregående års produktionsiffror m. m. endast delvis kunna göras.

Antalet år 1892 begagnade *verk* för beredande af smidbart jern och stål uppgick enligt tab. 3 till 158, belägna inom 18 olika län, af hvilka Örebro län hade att uppvisa det största antalet, 26, och Kopparbergs län det näst största, 20, medan Vermlands och Vestmanlands län räknade hvardera 17, Gefleborgs län 14, Östergötlands län 13 o. s. v.

De *härddar och andra ugnar*, som under året varit använda för omvandlande af tackjern till smidbart jern och stål äfven-

*) Vid ett inom detta län beläget verk uppgick medeldygnstillverkningen till 36.5 ton, hvilket var den högsta produktion, som förekom vid något verk i riket.

Kommerskollegii berättelse om bergshandteringen år 1892.

som af smidesjern till stål, återfinnas jemväl i förenämnda tabell, men några hjälpugnar, såsom räckhårdar och vällugnar m. m. d., äro lika litet här upptagna som rostugnar och varmluftsapparater vid tackjernstillverkningen.

Antalet Lancashiresmälthårdar utgjorde 354, fördelade på 13 olika län, antalet Franche-comté-hårdar 39, spridda inom likaledes 13 län, Vallon-smälthårdar 24 inom 3 län, skrotsmältningshårdar 12, fördelade på 6 län. Sammanlagdt begagnades sålunda 429 hårdar för färskning och skrotsmältning, hvaraf inemot hälften eller 204 förefunnos inom de tre länen Örebro, Vestmanlands och Kopparbergs. Af puddelugnar voro under året i bruk endast 4, nemligen 3 i Vestmanlands och 1 i Östergötlands län. För götmetalls framställande användes år 1892 inom 10 särskilda län 63 ugnar, hvaraf 30 Bessemer-, 30 Martin- och 3 degelstålsugnar. De under året i bruk varande brännstålsugnarne voro till antalet 7, tillhörande 5 olika län.

För att få summan af allt smidbart jern och stål äro i tab. 4 sammanförda ovälda såväl smältstycken och råskenor som göt. Det är nemligen endast af dessa *ovälda mellanprodukter*, som hela summan af smidbart jern och stål kan erhållas, ty utom att dessa såsom sådana delvis exporteras, blir en annan del deraf såsom ämnesjern dels vid jernverken sjelfva använd till manufaktur, dels afyttrad till inhemska mekaniska verkstäder, och då ingendera af dessa delar inom landet omvandlas till sådana produkter, som böra inordnas i berättelsen om bergshandteringen, kan aldrig summan af väldt*) jern och stål, stång-, fason- och finjern m. fl. i tab. 5 upptagna produkter, gifva ett riktigt begrepp om tillverkningsbeloppet af smidbart jern och stål. De år 1892 erhållna mellanprodukterna, deri inberäknadt skrotadt gjutgods af smidbart jern och stål, utgjordes af:

ovälda smältstycken och råskenor ..	235,426 ton =	59.5 proc.
oväld götmetall	159,595 » =	40.3 »
blåsstål eller oräckt brännstål	876 » =	0.2 »

Summa **395,897 ton = 100.0 proc.**

Förstnämnda tillverkningar, eller smältstycken och råskenor, utgjordes till allra största delen, 217,685 ton eller 92.5 proc., af Lancashire-smältstycken. Af andra i härd beredda smältstycken, deri äfven inberäknade sådana, af hvilka Franche-comté-stångjernet blifvit framställt, uppgick årsproduktionen till endast 16,022 ton eller 6.5 proc., och återstående 1,719 ton (0.7 %) utgjordes af puddelråskenor. Under den senast gångna femårsperioden har tillverkningen af smältstycken och råskenor omfattat följande kvantiteter:

år 1888	238,132 ton
» 1889	226,071 »
» 1890	225,632 »
» 1891	224,651 »
» 1892	235,426 »

hvaraf synes framgå, att redogörelseåret företett en till 10,775 ton uppgående ökning, hvilken, relativt uttryckt, gör 4.5 proc.

Det andra slaget af hithörande produkter, nemligen götmetall, utgjordes af 82,422 ton (51.5 %) Bessemer-, 76,556 ton

*) Såsom väldt har räknats äfven sådant jern och stål, som med delvis bibehållet framställningsvärme före utvalningen endast insatte i värmeutjämning- eller avttningsropar.

(48 %) Martin- och 617 ton (0·4 %) degelgötmetall. Jemförelsevis obetydliga kvantiteter skrotadt gjutgods — i allt endast 1,963 ton, hvaraf 1,925 ton Martingjutgods — ingingo i ofvannämnda belopp, som i öfrigt bestodo af göt. Tillverkningen af götmetall under hvardera af åren 1888—1892 inhemtas af följande sammanställning:

År.	Bessemermetall.	Martinmetall.	Degelgötmetall.
1888	68,620 ton	44,712 ton	422 ton
1889	80,324 »	55,487 »	513 »
1890	94,247 »	72,985 »	646 »
1891	92,985 »	78,197 »	707 »
1892	82,422 »	76,556 »	617 »

Jemföras de tvenne senaste årens här angifna siffror, visar sig i fråga om år 1892 en tillbakagång i produktionen af såväl Bessemer- och Martin- som degelgötmetall. Minskningen under året utgjorde sålunda för Bessemermetallen 10,563 ton (11·4 %), för Martinmetallen 1,641 ton (2·1 %) samt för degelgötmetallen 90 ton (12·7 %).

Uti tab. 5 redogöres för väldigt jern och stål, stång-, fason- och finjern samt -stål jemte andra gröfre tillverkningar af smidesjern och stål, som, oberäknadt i vissa fall omvällningar, direkt framstälts af tillförene ej välda ämnen. Då allt sådant, som med fog kan anses såsom verklig manufaktur, icke med större rätt än t. ex. vid jernverk framställda maskiner kan sägas höra till bergshandteringen, har all egentlig manufaktur, såsom bleck eller tunnplåt, spik, redskapssmide och mera dylikt, som framställes af förut väldigt jern och stål, uteslutits ur förevarande redogörelse och, likasom efter omsmältning af tackjern beredd gjutgods, öfverflyttats till berättelsen om fabriker och manufakturer, hvaremot grofplåt för ångpannor, fartyg, bryggor m. m. d., jernvägsskenor med skarvjern och bottenplåtar, jernvägshjulband (tyres), axlar, ankare och andra grofsmiden, hvilka alla med dem omedelbart föregående vällning mera direkt framställas, i denna tabell sammanställts med stång-, fason- och finjern samt -stål, som af enahanda ämnen på liknande sätt beredas. I fråga om axlar och somliga andra grofsmiden må dock anmärkas, att i de fall, då dylika tillverkningar utföras vid mekaniska verkstäder, blifva desamma redovisade i berättelsen om fabriker och manufakturer, hvaraf följer, att här

	Tillverkningsbelopp år 1892.	A f	
		välljern.	götmetall.
	Ton.	Procent.	
Välda ämnen för export (blooms, billets etc.)	11,222	0·1	99·9
Stångjern och -stål	145,173	77·3	22·7
Ej specificerad fasonjern och -stål	6,583	0·2	99·8
Band-, söm- och ej specificerad finjern	72,056	67·3	32·7
Valstråd i ringar	38,476	63·5	36·5
Grof plåt	8,138	2·4	97·6
Jernvägsskenor	6,627	—	100·0
Skarvjern och bottenplåtar	1,579	35·4	64·6
Jernvägshjulband (tyres)	975	—	100·0
Axlar	1,223	24·4	75·6
Ankare och andra gröfre smiden	984	23·7	76·3
Summa	293,036	63·6	36·4

meddelade siffror icke kunna anses fullt omfatta produktionen i sin helhet.

För att vinna en lättare öfverblick af de olika tillverkningar, som i förenämnda tab. 5 finnas specificerade särskildt för hvarje län, äro i tablån å nästföregående sida sammanförda årssiffrorna, för så vidt de afse produktionen inom riket i sin helhet, hvarjemte i skilda kolumner procentiskt angifvits hvarje tillverknings fördelning på de ämnen, välljern och götmetall, hvaraf densamma framstälts.

Blooms och billets exporterades hufvudsakligen (90·5 %) från Vermlands och Gefleborgs län, med omkring 5,000 ton för hvardera länet, och dessutom från Örebro, Vestmanlands och Kopparbergs län, det sistnämnda likväl endast bidragande med 22 ton.

Stångjern och -stål framställdes uti aderton af rikets län. Främst bland dessa i afseende på årstillverkningens storlek stod Vestmanlands län med 32,202 ton, motsvarande 22·2 proc.; dernäst följde Kopparbergs län med 23,682 (16·3 %), så Gefleborgs län med 20,132 (13·9 %), Örebro med 18,660 (12·3 %), Östergötlands med 16,647 (11·5 %), Upsala med 13,078 (9 %) och Vermlands län med 10,812 ton (7·4 %), medan för öfriga elfva län samfälda kontingenten ej steg högre än till 9,960 ton eller 6·9 proc. Af det för ej särskildt specificerad fasonjern och -stål ofvan anförda produktionsbeloppet hemtades den ojemförligt största delen (86·4 %) från Kopparbergs och Gefleborgs län, hvilka redovisade resp. 2,945 och 2,741 ton.

Beträffande åter band-, söm- och ej särskildt specificerad finjern framstod bland de sju med dylik tillverkning under året sysselsatta länen Örebro län såsom det i sådant hänseende produktivaste, enär dess tillverkning uppgick till 23,888 ton (33·2 %) eller något mer än hvad som uppgafs från Vermlands (12,093) och Kopparbergs län (10,841 ton) sammanräknade.

Valstråd i ringar framställdes äfven i sju olika län, men företrädesvis i Kopparbergs med 12,181 ton (31·7 %), Örebro med 10,641 (27·7 %) och Vermlands län med 9,516 ton (24·7 %).

Grof plåt tillverkades vid jernverk belägna inom Östergötlands, Örebro, Vestmanlands och Kopparbergs län, dock i öfvervägande mängd inom sistnämnda län, hvars uppgifna produktion utgjorde 3,601 ton (44·2 %).

Utvalsning af jernvägsskenor äfvensom skarvjern och bottenplåtar egde uteslutande rum inom Kopparbergs län, om man undantager en högst obetydlig kvantitet, 22 ton, jernvägsskenor, uppgifna från Gefleborgs län. Jernvägshjulband (tyres) utvalsades endast i Gefleborgs län.

Axlar samt ankare och andra gröfre smiden framställdes hufvudsakligen inom Vermlands, Vestmanlands och, beträffande särskildt axlar, Gefleborgs län.

Under förutsättning att de för tidigare år till Kollegium inkomna och under rubriken stångjern upptagna tillverkningsbelopp omfattat såväl hvad här i mera egentlig bemärkelse förstått med stångjern jemte ej specificerad fason- och finjern samt valstråd i ringar som ock, åtminstone delvis, blooms och billets, ställer sig en jemförelse i afseende å stångjernstillverkningen i riket under hvardera af åren 1888—1892 så, som nedanstående siffror utvisa:

år 1888.....	253,090 ton
» 1889.....	274,734 »
» 1890.....	281,833 »

år 1891.....	280,430 ton
» 1892.....	273,510

För att hädanefter vinna kännedom om förhållandet mellan smidt och valsadt stångjern och -stål har i tab. 6 en uppdelning i detta syfte egt rum. Af densamma framgår bland annat, att, oberäknadt fin- och fasonjern samt -stål, som utslutande framställes medelst valsning, nära dubbelt så mycket stångjern och -stål numera beredes medelst valsning (90,306 ton) som med smidning (46,693 ton). Af förstnämnda belopp hade 63,340 ton (70.1 %) utvalsats af härdfärskadt jern, 1,204 ton (1.3 %) af puddeljern och -stål samt 25,762 ton (28.3 %) af götmetall. Af angifna beloppet smidt stångjern och -stål hade åter 43,245 ton (92.6 %) utsmidts af smältstycken, 3,102 ton (6.6 %) af götmetall och 346 ton (0.7 %) af brännstål.

B) Andra bergverksprodukter än jernmalm och jern.

a) Malmer.

Utur de för vinnande af annan malm än jernmalm år 1892 arbetade grufvor hafva, såsom af de i tab. 7 sammanförda uppgifterna kan i detalj inhemtas, följande kvantiteter malm af olika slag blifvit uppfordrade:

	Antal med malmfångst arbetade grufvor.	Antal län inom hvilka grufvorna varit belägna.	Erhållen malm. Ton.
Guldmalm.....	19	2	3,463
Silfver- och blymalmer.....	30	3	19,803
Kopparmalm.....	15	6	24,069
Koboltmalm.....	2	2	53
Zinkmalm.....	37	5	54,981
Manganmalm.....	11	3	7,832
Molybdenmalm.....	1	1	0.1
Svafvelkis.....	1	1	1,249

För att åskådliggöra, i hvad mån brytningen af förestående malmer ökats eller minskats under år 1892 i förhållande till enahanda brytning under hvarterdera af närmast föregående fyra år, har Kollegium här nedan sammanställt uppgifterna i berörda hänseende för femårsperioden 1888—1892 med angifvande af kvantiteterna i ton:

	1892.	1891.	1890.	1889.	1888.
Guldmalm.....	3,463	2,680	1,458	980	930
Silfver- och blymalmer.....	19,803	15,044	14,986	16,577	11,680
Kopparmalm.....	24,069	21,883	20,670	19,952	19,171
Koboltmalm.....	53	244	145	266	143
Zinkmalm.....	54,981	61,591	61,843	59,381	49,972
Manganmalm.....	7,832	9,080	10,698	8,645	9,690
Molybdenmalm.....	0.1	—	—	—	—
Nickelmalm.....	—	483	616	289	969
Svafvelkis.....	1,249	1,659	1,135	158	1,333

Vid jemförelse mellan de tvenne sistförflutna årens produktionssiffror framgår, att under år 1892 brytningsmängden ökats i fråga om guldmalm (29.2 %), silfver- och blymalmer (31.6 %) samt kopparmalm (10 %), men att minskning egt rum i afseende å koboltmalm (78.3 %), zinkmalm (10.7 %), manganmalm (13.7 %) och svafvelkis (24.7 %). Molybdenmalm har icke varit föremål för brytning under åren 1888—1891.

b) Metaller m. m.

Under hänvisning, för närmare detaljers inhemtande, till tab. 8, får Kollegium i afseende å hithörande produkter här meddela följande redogörelse.

Guld. Produktionen år 1892, hvilken omfattade ett belopp af 87.626 kilogram, erhållna till allra största delon eller mer än 9/10 från Konung Gustaf III:s silfververk i Falun, var ej obetydligt (20 %) mindre än år 1891, men föga eller knappast nämnvärdt underlägsen 1890 års guldproduktion, såsom af nedanstående siffror, hvilka afse jemväl åren 1889 och 1888, närmare belyses:

år 1888.....	75.802 kilogram
» 1889.....	73.579 »
» 1890.....	87.664 »
» 1891.....	109.580 »
» 1892.....	87.626 »

Att kvantiteten utbragt guld varit mindre år 1892 än år 1891, på samma gång guldmalmsbrytningen, enligt hvad redan förut blifvit framhållet, ej oansenligt ökats, är ett förhållande som synes utvisa, att malmen sistlidet är varit relativt fattig.

Silfver. Samfälda produktionsbeloppen vid de fem med tillverkning af silfver år 1892 sysselsatta verk uppgick till 5,210.64 kilogram, hvartill Sala silfververk ensamt bidragit med 4,505.568 kg. eller nära 86.5 proc. I förhållande till år 1891 visade redogörelseåret ett synnerligen gynsam resultat, i det att tillverkningsmängden ökades med 1,552.668 kg. eller 42.4 proc. Produktionen i sin helhet utgjorde:

år 1888.....	4,648.657 kilogram
» 1889.....	4,293.810 »
» 1890.....	4,554.888 »
» 1891.....	3,657.987*) »
» 1892.....	5,210.640 »

Bly. Det under år 1892 för riket uppnådda produktionsbeloppet, utgörande 798,650 kilogram, är det högsta, som någonsin i de årliga redogörelserna antecknats. År 1864, då blytillverkning ännu pågick vid sex olika verk, medan numera, allt sedan 1880, endast tvenne drifva dylik tillverkning, steg produktionen till 564,586 kg., hvilket är den näst högsta kända årstillverkningen. Stegningen under redogörelseåret, uppgående till 167 proc., faller väsentligen på Sala silfververk. Produktionen af bly äfvensom till afsalu afsedt blyglete (silfverglitt) utgjorde för riket:

*) I föregående års berättelse är denna siffra orätt uppgifven till 5,748,191, hvilket härmed rättas.

Ar.	Bly.	Blyglete.
1888	327,819 kg.	— kg.
1889	254,469 »	— »
1890	310,357 »	42,150 »
1891	299,070 »	21,025 »
1892	798,650 »	2,677 »

Koppar. Koppertillverkningen, som i äldre tider varit en för landet ganska betydande inkomstkälla, men under senare åren befunnit sig i ett tillstånd af utmattning, lemnade 1892 såsom årsresultat 744,617 kilogram gar- och raffinadkoppar eller 201,428 kg. (37.1 %) mera än år 1891. Af de fyra verk, som tillsammans åstadkommit förenämnda belopp, hade Helsingborgs kopparextraktionsverk att uppvisa den största andelen, nemligen 298,320 kg., motsvarande 40 proc. af det hela. Framställningen af gar- och raffinadkoppar har under senast till-ändagångna femårsföljd omfattat följande kvantiteter:

år 1888	753,779 kilogram
» 1889	579,241 »
» 1890	616,504 »
» 1891	543,189 »
» 1892	744,617 »

Förutom ofvannämnda slutprodukter hafva vid Falu metall-extraktionsverk år 1892 jemväl frambragts 15,520 kg. cementkoppar, hufvudsakligen af s. k. sulunasar från diverse kopparverk.

Kopparsmide. Vid tvenne under år 1892 i gång varande verk producerades kopparplåt m. m. till ett belopp af 313,581 kilogram, utvisande i förhållande till föregående året en ökning af 5,337 kg. (1.7 %), såsom synes af följande jämförelsesiffror:

år 1888	279,309 kilogram
» 1889	365,743 »
» 1890	362,510 »
» 1891	308,244 »
» 1892	313,581 »

Messing. Vid rikets tvenne messingsbruk, Gusums i Östergötlands och Skultuna i Vestmanlands län, uppgick tillverkningen af messing, plåt, skeppsmetall m. m. år 1892 till 301,961 kilogram. Motsvarande från samma tvenne bruk uppgifna tillverkningar för de närmast förutgångna åren inhemtas af följande femårsöfversigt:

år 1888	227,027 kilogram
» 1889	323,117 »
» 1890	274,667 »
» 1891	293,173 »
» 1892	301,961 »

Ökningen under redogörelseåret utgjorde 8,788 kg. eller 3 proc.

Kobolt. Genom läkning och utfällning hafva vid Falu metallextraktionsverk år 1892 vunnits 7,138 kilogram kobolt-oxider eller 878 kg. (14 %) mera än år 1891. Produktionen utgjorde:

år 1888	3,305 kilogram
» 1889	6,434 »
» 1890	7,020 »
» 1891	6,260 »
» 1892	7,138 »

Svafvel. Vid Falu svafvelverk har år 1892 producerats svafvel till ett belopp af 45,600 kilogram, hvilket är nära dubbelt så mycket som år 1891 och äfven öfverstiger medeltillverkningen under senaste femårsperiod, enligt hvad följande produktionssiffror utvisa:

år 1888	64,500 kilogram
» 1889	21,105 »
» 1890	42,200 »
» 1891	23,300 »
» 1892	45,600 »

Kopparvitriol. Tillverkningen häraf, som bedrifvits endast vid Falu vitriolverk, uppgick år 1892 till 579,986 kilogram, eller 32,294 kg. (5.3 %) mindre än år 1891, samt har i öfrigt under senast gångna femårsperiod omfattat följande belopp:

år 1888	196,719 kilogram
» 1889	506,895 »
» 1890	636,346 »
» 1891	612,280 »
» 1892	579,986 »

Jernvitriol. Vid trenne olika verk hafva år 1892 tillverkats sammanlagdt 475,793 kilogram jernvitriol, hvaraf mer än $\frac{3}{5}$ vid Falu vitriolverk. I jemförelse med det närmast föregående året förötedde redogörelseåret en till 56,931 kg. (13.6 %) uppgående produktionsökning, såsom af nedanstående siffror framgår:

år 1888	512,733 kilogram
» 1889	515,960 »
» 1890	500,080 »
» 1891	418,862 »
» 1892	475,793 »

Rödfärg. Samfälda produktionsbeloppen vid de åtta med rödfärgstillverkning år 1892 sysselsatta verk uppgick till 1,089,806 kilogram, hvaraf Falu rödfärgsfabrik åstadkommit nära halfva beloppet. I förhållande till år 1891 visade redogörelseåret en anmärkningsvärd tillbakagång, i det att produktionen i sin helhet minskades med 377,916 kg. eller 25.7 proc. Under hvarterdera af de senaste fem åren har densamma utgjort:

år 1888	1,236,689 kilogram
» 1889	1,549,891 »
» 1890	1,533,746 »
» 1891	1,467,722 »
» 1892	1,089,806 »

Alun. Tillverkningen häraf, bedrifven vid trenne olika verk, men till det ojemförligt största omfånget vid skånska superfosfat- och svafvelsyrefabriken i Helsingborg, har omfattat följande belopp:

år 1888	655,243 kilogram
» 1889	704,874 »
» 1890	981,484 »
» 1891	542,410 »
» 1892	355,608 »

Minskningen i tillverkningsmängden har, om ock vida större år 1891, äfven år 1892 varit högst ansenlig, nemligen 186,802 kg., motsvarande 34.4 proc., alltså mer än $\frac{1}{3}$ af föregående årets tillverkning.

Brunsten. Tillverkningen häraf har utgjort:

år 1888	188,300 kilogram
» 1889	230,700 »
» 1890	45,000 »
» 1891	192,000 »
» 1892	172,000 »

hvaraf framgår, att produktionen år 1892 i förhållande till föregående årets resultat minskats med 20,000 kg. eller 10⁴ proc.

Blyerts. Den vid blyerts-stampverket Malmen i Norbergs socken af Vestmanlands län bedrifna tillverkningen af blyerts har omfattat följande belopp:

år 1888	20,214 kilogram
» 1889	15,769 »
» 1890	13,836 »
» 1891	16,750 »
» 1892	15,423 »

hvidan alltså 1892 års produktion med 1,327 kg. eller 7⁹ proc. understiger föregående årets tillverkningsbelopp.

c) Stenkol och eldfasta leror.

Enligt det i tab. 9 meddelade sammandrag af uppgifterna rörande uppfordringen år 1892 ur rikets stenkolsgrufvor bearbetades nämnda år 7 olika stenkolsfält, alla belägna i nord-vestra delen af Malmöhus län. Totala brytningsmängden eller kvantiteten brutet berg, stenkol och lera utgjorde sammanlagt 382,209 ton, hvaraf erhållits 199,380 ton stenkol af olika kvaliteter samt 123,096 ton eldfasta leror, som hufvudsakligen tillgodogjorts för tillverkning af tegel eller finare lergods.

På de i tabellen närmare angifna olika stenkolsarterna fördelade sig hela summan så, som följer:

N:r 1	115,130 ton =	57 ⁷⁴ proc.
N:r 2	66,873 » =	33 ⁵⁴ »
N:r 3	15,523 » =	7 ⁷⁹ »
Drifningskol	1,759 » =	0 ⁸⁸ »
Flis	95 » =	0 ⁰⁵ »

Summa 199,380 ton = 100⁰⁰ proc.

Uti föregående berättelser angående bergshandteringen i riket äro, beträffande såväl stenkol som lera, kvantiteterna angifna i rymdmått (kubikfot och från och med 1889 hektoliter), hvaremot i denna årgång desamma, för vinnande af öfverensstämmelse i berörda hänseende med andra länders statistik, uppgifvits i vikt (ton). Då i följd häraf direkta jämförelser mellan nu meddelade och tidigare årssiffror ej låta sig göra, med mindre att vederbörliga reduktioner dessförinnan verkstälts, har Kollegium från respektive stenkolsgrufvor inhemtat uppgifter om de för år 1892 använda reduktionstalen, hvarvid upplysts att 1 hektoliter stenkol ansetts vid samtliga grufvor i vikt motsvara 80 kilogram, medan 1 hektoliter eldfast lera beräknats motsvara: vid Höganäs stenkolsfält 125 kg., vid Billesholms 130, Bjufs 120, Stabbarps 135, Skromberga 145, Ljungsgårda 150 och Boserups 130 kg. Med användning af dessa siffror vid förvandling af de för åren 1888—1891 kända produktionsbeloppen erhålles följande öfversigt af tillverkningarna under senaste femårsperiod:

År.	Stenkol.	Eldfasta leror.
1888	169,006 ton	71,406 ton
1889	186,719 »	96,781 »
1890	187,512 »	126,003 »
1891	198,033 »	134,909 »
1892	199,380 »	123,096 »

Brytningen af stenkol har sålunda, enligt hvad förestående siffror ådagalägga, år 1892 försiggått i något större skala än år 1891. Skilnaden i de under sagda tvenne år vunna totalbeloppen uppgår dock endast till 1,347 ton, hvilket betecknar en relativ produktionsökning sistlidet år af 0⁷ proc. I fråga åter om förhållandet mellan de under senaste tvenne åren uppfordrade kvantiteterna eldfast lera visa ofvanstående siffror 11,813 tons minskad produktion år 1892, hvilket motsvarar 8⁸ proc.

C) Arbetskraft.

a) Motorer.

Vid bergverks- och bruksrörelsen i riket hafva, såsom af tab. 10 närmare framgår, år 1892 varit använda inalles 1,861 motorer, nemligen 420 vid grufvorna och 1,441 vid öfriga bergverk. Större delen af det uppgifna antalet motorer utgjordes af vattenhjul och turbiner (1,459) samt ångmaskiner (346), hvarjemte redovisats ett mindre antal kreatursvandringer (37), vindhjul (17) och andra maskiner (2).

För ej mindre än 1,755 af samtliga motorer har styrkan blifvit från vederbörande verk uppgifven, och utgjorde densamma inalles 60,353 hästkrafter, hvaraf för vattenhjul och turbiner 50,064, ångmaskiner 10,267 och andra maskiner 22 hästkrafter. I fråga åter om såväl tvenne ångmaskiner som åtskilliga vattenmotorer saknas i primäruppgifterna anteckning rörande hästkrafttalet, hvilket antagligen beror derpå, att densamma icke för vederbörande förvaltningar varit ens närmelsevis känt.

Största antalet motorer eller 386 har uppgifvits från Örebro län, hvarefter följa i ordning Kopparbergs län med 280, Vermlands med 238, Vestmanlands med 217, Gefleborgs med 163 och Östergötlands län med 126. Uti öfriga fjorton län vexlade antalet från 95 i Upsala till endast 2 i Kristianstads län.

I afseende på motorernas uppgifna styrka stod Kopparbergs län främst med 11,895 hästkrafter och efterföljdes närmast af Örebro (10,740), Vermlands (10,098), Gefleborgs (8,377), Vestmanlands (6,034), Östergötlands (4,113), Upsala (2,214), Malmöhus (1,640) och Kalmar län (1,178), under det att i intet af återstående elfva län hästkrafttalet uppgick till 1,000.

Ångmaskinernas antal var högst (62) i Örebro län; den största ångkraften åter disponerade Gefleborgs län, hvars 33 ångmaskiner, samtliga med uppgifven styrka, representerade inalles 2,551 hästkrafter. Ett i förevarande hänseende framstående rum intogs jemväl af Malmöhus län, som räknade 59 ångmaskiner om tillsammans 1,640 hästkrafter.

Vattenhjul och turbiner synas hafva den största användningen inom Örebro län, hvarifrån uppgifvits ej mindre än 324 stycken med en sammanlagd styrka af 9,362 hästkrafter, hvaremot, då endast hästkrafttalet afses, Kopparbergs län står

främst, när det derstädes använda antalet motorer af ifrågasvarande slag — 224 eller med frånräknande af dem, rörande vilkas hästkrafttal uppgift saknas, 200 — hade en styrka af i allt 10,523 hästkrafter.

b) Arbetare.

Antalet af de vid bergverks- och bruksrörelsen i riket år 1892 använda arbetare utgjorde, enligt tab. 11, inalles 31,709. Då i föregående årets underdåniga berättelse uppgifvits såsom på enahanda sätt använda ett antal af 35,340 arbetare, kunde det synas, som om arbetsstyrkan år 1892 afsevärdt minskats. Nedgången är emellertid endast skenbar och beror uteslutande derpå, att Kollegium, såsom redan i det föregående påpekats, nu till berättelsen angående fabriker och manufakturer öfverflyttat såväl det genom tackjerns omsmältning åstadkomna gjutgodset samt gjutgods af annan metall än jern som ock all egentlig manufakturtilverkning, i följd hvaraf de med dylika tillverkningar sysselsatta arbetare icke heller kunnat i denna redogörelse vidare upptagas, utan komma att i fabriksberättelsen redovisas. Den sålunda på nu anförda grunder ur föreliggande berättelse afskilda arbetarestyrkan omfattar ett antal af omkring 4,700 personer, hvaraf framgår, att bergverks- och brukspersonalen i sjelfva verket under år 1892 ökats med cirka 1,000 arbetare.

Af samtliga år 1892 använda arbetare voro 11,503 eller något mer än $\frac{1}{3}$ sysselsatta med grufdrift, och af dessa hade 7,564 eller 65 $\frac{1}{2}$ proc. anställning vid jerngrufvorna, 1,523 (13 $\frac{1}{2}$ %) vid stenkolsgrufvorna samt 2,416 (21 %) vid öfriga grufvor.

De 20,206 vid andra verk än grufvor använda arbetarne fördelade sig sålunda, att på jernverken kommo 18,994 (94 %) och på samtliga öfriga verk 1,212 (6 %).

I arbetet vid bergverks- och bruksrörelsen deltog under året inalles 671 kvinnor, hvaraf allra största delen eller 432 sysselsattes vid jerngrufvorna och ett ej obetydligt antal, 131, vid jernverken.

Endast 2,616 (8 $\frac{1}{3}$ %) af hela det uppgifna arbetareantalet voro under 18 år, nemligen 2,428 män och 188 kvinnor.

Af den till grufvorna hörande personalen arbetade 7,526 (65 $\frac{1}{4}$ %) under jord och 3,977 (34 $\frac{1}{2}$ %) i dagen.

Bland de olika länen räknade Örebro län den talrikaste arbetarepersonalen, uppgående till 6,806 personer eller i förhållande till rikssiffran 21 $\frac{1}{2}$ proc., hvaraf nära hälften hade sysselsättning vid jernverken och en tredjedel vid jerngrufvorna. Vid de inom Kopparbergs län belägna grufvorna och bruken voro under året i verksamhet 5,819 arbetare (18 $\frac{1}{4}$ %), hvaraf likaledes ungefär hälften sysselsattes vid jernverken och tredjedelen vid jerngrufvorna. I Vestmanlands län uppgick arbetarestyrkan till 4,060 personer (12 $\frac{1}{2}$ %), så att de trenne nu nämnda länen tillsammans förfogade öfver mer än halfva antalet vid rikets samtliga bergverk använda arbetare. I hvardera af Östergötlands, Vermlands och Gefleborgs län utgjorde arbetarnes antal mellan 3,000 och 2,000, i såväl Upsala som Malmöhus län mellan 2,000 och 1,000 samt uti öfriga tolf län under 1,000 i hvardera, vexlande från 990 i Jönköpings till endast 8 i Kristianstads län.

c) Olyckshändelser.

Uti de för 1892 års bergverksredogörelse begagnade formulärblanketterna hade Kollegium, i syfte att erhålla en så vidt möjligt fullständig olycksfalls-statistik, begärt upplysning icke allenast om olyckshändelser, som medfört dödlig utgång och invaliditet, utan äfven rörande antalet personer, som lidit öfvergående skada. Af de inkomna primäruppgifternas ofullständighet i sistberörda hänseende äfvensom af bergmästarnes der bredvid lemnade meddelanden har det emellertid konstaterats, att tillfredsställande upplysningar rörande öfvergående skador kunna vinnas endast från de verk, der arbetarne äro delegare i sjukkassor och der hvarje inträffad kroppsskada antecknas, så snart den berättigar till ersättning för förlorad arbetstid. Med anledning häraf har någon bearbetning af det uti ifrågasvarande hänseende tillgängliga, högst bristfälliga materialet icke ansetts nödig eller lämplig.

I afseende åter å olycksfall af sådan svårare beskaffenhet, att de antingen haft dödlig utgång eller ock medfört men för lifstiden, timade bland de vid bergverken under året sysselsatta arbetarne, har blifvit anmäldt:

att, inom *Stockholms* län, vid *Fidsbro* bruk en arbetare erhållit brännskador å händer och fötter, en fått högra handen klämd och en tre fingrar skadade samt en arbetare halkat och dervid afbrutit ena benet;

att, inom *Upsala* län, i *Dannemora* grufvor en arbetare omkommit genom explosion och vid *Elfkarleö* bruk en arbetare dödats af skärfvor från en sönderspringande slipsten samt vid *Söderfors* bruk en arbetare fått venstra handens fingrar afklippta;

att, inom *Södermanlands* län, en arbetare vid *Kantorps* grufva fått spetsen af ett finger afklämd;

att, inom *Östergötlands* län, i *Nartorps* grufvor en arbetare af en nedfallande sten på handleden så svårt träffats att armen måst aftagas, samt vid *Bozholms* jernbruk en arbetare fått 4 fingrar på högra handen afhyflade;

att, inom *Blekinge* län, vid *Källinge* bruk en arbetare af vefstaken till plåtverkssaxen kastats ned i svänghjulsgrafen och ögonblickligen dödats, samt en aflidit till följd af brännsår, som orsakats af en exploderande fotogenlampa vid Martinugnen;

att, inom *Göteborgs och Bohus* län, en arbetare vid *Thorskögs* jernverk blifvit slagen öfver ena foten, så att denna måst aftagas;

att, inom *Vermlands* län, i *Persbergs* grufvor en arbetare dödats af ras och en ihjelskjutits vid laddning, samt i *Nordmarks*-grufvan en arbetare fallit ned från en bro och slagit ihjel sig, hvarjemte i *Persbergs* grufvor en arbetare träffats af en nedfallande sten, så att lårbenet afbrutits och mannen blifvit halt, och en arbetare genom explosion förlorat ena ögat; vid *Äng- och Agegrufvefälten* en arbetare fått ena ögat utslaget, i *Finnmossegrufvan* en arbetare under malmbrytning träffats af en lossna, hvaraf uppstått ej angifvet men för lifstiden, samt vid *Björneborgs* bruk en arbetare förlorat ena ögat;

att, inom *Örebro län*, vid *Ställbergs* grufvor en arbetare skadats å ena handen af en lina och aflidit till följd af blodförgiftning; i *Grönvoldsgrufvan* en arbetare nedfallit i grufvan och omkommit; i *Stribergs* grufvor en arbetare fallit ned genom en broöppning och slagit ihjel sig; i *Haggrufvan* en arbetare omkommit genom ras; i *Vassmunsgrufvan* en arbetare dödats af en nedfallande malmtunna; vid *Löa* masugn en arbetare ihjelklämts af linkorgen till malmspelet; vid *Degerfors* bruk en arbetare ljutit döden till följd af en remskifvas sönderspringande; vid *Stråssa* grufva en arbetare vid fall erhållit skada å bakre delen af hufvudet, hvaraf uppstått delvis förlamning i ena sidan af kroppen; vid *Nyhammars* bruk en arbetare till följd af en rispa å handen från en jernstång fått svårare värk i armen; vid *Dalkarlslyttan* en arbetare vid släggning mistat ena ögat; samt vid *Degerfors* jernverk en arbetare vid sönderhejning af gjutgods lidit skada, hvaraf uppstått ej närmare angifvet men för lifstiden;

att, inom *Vestmanlands län*, i *Norbergs* grufvor vid särskilda tillfällen två arbetare dödats af nedfallande stenar («skutor»); vid *Fagersta* bruk en arbetare under vefning på en plåtsax krossat ena handleden; vid *Vestanfors* masugnar en arbetare förlorat ena ögat genom brännskada; vid *Trummelsbergs* masugn en arbetare vid malmslagning fått ena ögat förstördt af en malmflisa; samt vid *Surahammars* bruk en arbetare under arbete vid plåtpressen fått ena benet afslaget;

att, inom *Kopparbergs län*, i *Jönviksgrufvan* och i *Bispebergs* storgruftva två arbetare dödats af nedfallande skutor; i *Falu* grufva tre arbetare omkommit vid ett bergras; vid *Domnarfoets* jernverk en arbetare dödats af giftig gas, en genom fall från en traverskran, en genom slag af rattdref och en genom förblödning, i det han blifvit i låret svårt sårat af glödande trådjern från valsverket, hvarjemte två arbetare träffats, den ene af en nedfallande jernbalk och den andre af en nedfallande plank samt ihjelslagits, äfvensom en arbetare skadats i ena knäet genom slag af hammaren och en fått hälsenan på ena foten afslagen af ett göt; vid *Grängesbergs* grufvor en arbetare fått ena pekfingeret afklämdt af en malmvagn; samt vid *Norra Nybergsgrufvan* en arbetare vid vedhuggning fått sitt ena öga förstördt af en vedsplittra;

att, inom *Gefleborgs län*, vid *Forsbacka* jernverk en arbetare vid löskilning af ett pän å knipphammaren fått ena ögat förstördt af en jernflisa; vid *Gammelstilla* jernverk en arbetare fått ena ögat utslaget af en qvist och en fått två fingrar afhyflade; vid *Hofors* jernverk en arbetare fått ena benet afbrutet af en från rostugnen nedstjelpt malmrusa; vid *Iggesunds* jernverk en arbetare vid reparation af en axelledning fått ena ögat förstördt af en jernflisa och en fått två fingrar krossade i en lyftkran; vid *Sandvikens* jernverk en arbetare fått ena armen svårt skadad genom fall vid byggnadsras;

samt att, inom *Norrbottens län*, vid *Gellivara* malmfält en arbetare vid laddning med dynamit förlorat ena ögat.

Sammanfattas ofvanstående, framgår att hela antalet af dem, som skadats vid oförmälda olycksfall, fördelar sig på grufvor och bergverk på sätt af följande siffror angifves:

	Antal dödade.	Antal skadade med men för lifstiden.	Summa.
Vid grufvor.....	16	10	26
Vid andra bergverk.....	11	24	35
Summa	27	34	61

Samtliga 61 sålunda af våda skadade voro, enligt hvad derom tillgängliga uppgifter upplysa, män öfver 18 år.

D) Fyndigheters förvärfvande och försvar.

a) Koncessioner.

Skromberga stenkols- och lerindustriaktiebolag erhöi jemlikt nädigt bref den 18 augusti 1892 koncession enligt lagen den 28 maj 1886 att eftersöka och bearbeta stenkolsfyndigheter å ett område af 1,586 har 84 ar, beläget inom Ekeby, Hesslunda och Risekatslösa socknar i Luggude härad af Malmöhus län.

b) Mutsedlar.

Enligt tab. 12 hafva under året af vederbörande tjenstemän blifvit utfärdade 604 mutsedlar, hvaraf 139 å nyupptäckta och 465 å förut inmutade fyndigheter. Af hela antalet sålunda utfärdade mutsedlar gälde 398 eller nära hälften jernmalm, 88 eller 14^s proc. kopparmalm, 65 eller 10^s proc. guld-, silfver- och blymalmer, 27 eller 4^s proc. zinkmalm samt återstoden andra i tabellen uppgifna malmanledningar.

Då hithörande uppgifter kunna i viss mån tjena som mätare på den vid skilda tider rådande större eller mindre lifaktigheten inom bergsnäringens och särskildt grufdriftens olika brancher meddelas här nedan en jemförande öfversigt af förhållandena under sist gångna femårsperiod:

Antal utfärdade mutsedlar.

	1892.	1891.	1890.	1889.	1888.
Jernmalm.....	398	587	532	498	506
Guld-, silfver- och blymalmer.....	65	124	152	170	98
Kopparmalm.....	88	51	85	85	110
Nickelmalm (magnetkis).....	1	20	28	22	16
Zinkmalm.....	27	38	49	48	54
Manganmalm.....	14	3	10	17	11
Koboltmalm.....	5	2	3	1	—
Molybdenmalm.....	1	2	1	—	2
Titanmalm.....	—	—	4	7	20
Krommalm.....	—	—	2	—	—
Vismutmalm.....	—	1	—	—	—
Blyerts.....	5	14	9	3	4
Svafvelkis.....	—	3	22	3	4
Summa	604	845	897	854	825

I sin helhet har, såsom synes, antalet utfärdade mutsedlar, efter att under åren 1888—1891 hafva hållit sig något så när konstant, år 1892 afsevärdt minskats. Denna till ett antal af 241 eller 28:s proc. uppgående minskning i jämförelse med föregående året drabbar mer eller mindre samtliga mineralfyndigheter utom dem, som innehållit koppar-, mangan- och koboltmalm, hvilka varit föremål för inmutning i större skala år 1892 än år 1891.

b) **Arbetsskyldighetens fullgörande.**

Den enligt gällande bestämmelser vederbörande åliggande skyldigheten att i utmål och koncessionerade områden verkställa ett visst föreskrifvet mått af arbete har under år 1892, såsom tab. 13 närmare utvisar, varit eller blifvit fullgjord i tillsammans 2,282 utmål samt ett enligt lagen den 28 maj

1886 koncessionerad område. Af ifrågavarande antal utmål voro 734 eller nära $\frac{1}{3}$ under hvilostånd och i 190 (8 %) hade arbetsskyldigheten blifvit fullgjord genom arbete under föregående år, hvaremot arbetsskyldigheten fullgjordes genom arbete under året *med* malm- eller stenkolsfångst i 397 (17 %) utmål, *utan* malmfångst i 200 (9 %), inom angränsande utmål i 623 (27 %) samt genom erläggande af afgift i 138 (6 %) utmål.

c) **Beviljade hvilostånd.**

Enligt tab. 14 utgjorde antalet utmål, för hvilka år 1892 hvilostånd beviljats, 205, afseende i de allra flesta (171) fall jernmalmsfyndigheter. Af de sålunda meddelade hvilostånden voro 173 af bergmästarne beviljade hvilostånd och 32 af bergsöfverstyrelsen, jemlikt § 44 i gällande grufvestadga, beviljade förlängningar af hvilostånd.

Stockholm den 16 Oktober 1893.

Underdånigst

RICH. ÅKERMAN.

HJALM. GULLBERG.

K. Key-Åberg.

TABELLBILAGOR.

Tab. 1. Uppfordringen ur Jerngrufvorna år 1892.

Grufvornas (gruffältens)		Antal grufvor, ur hvilka malm erhållits.	Brutet berg och malm.	Erhållen skrädd malm.		
belägenhet.	benämning.			Svartmalm.	Blodsten.	Summa.
		T o n.				
Stockholms län:						
Valö socken	Gamla Rörbergsgrufvan	1	6,000	1,900	—	1,900
	Vigelsbofältet	2	33,200	11,373	—	11,373
Börstils socken	Jakob Edbergs grufva	1	11,540	2,685	—	2,685
	Skedika grufva	1	7,073	3,352	—	3,352
	Kohagsgrufvan	1	3,956	2,552	—	2,552
Häfverö socken	Herrängsfältet	2	2,263	1) 3,057	—	3,057
	Ögrufvan	1	10	6	—	6
	Summa för Stockholms län	9	64,042	24,925	—	24,925
Upsala län:						
Dannemora och Films socknar	Dannemora Norra fält	7	44,553	24,144	—	24,144
	Dannemora Mellanfält	1	32,373	22,576	—	22,576
	Dannemora Södra fält	1	14,641	10,118	—	10,118
	Konstängsgrufvan	1	11,029	4,866	—	4,866
Morkarla socken	Stenringsgrufvan	1	2,146	1,293	—	1,293
Alunda socken	Ramhällsfältet	6	22,691	7,710	—	7,710
Lena socken	Salsta grufva	1	1,617	1,217	—	1,217
	Brunna grufvor	2	4,481	2,638	—	2,638
	Summa för Upsala län	20	133,531	74,562	—	74,562
Södermanlands län:						
Gåsinge socken	Skottvångsgrufvan	1	3,758	1,934	—	1,934
Svärta socken	Förolaggrufvan	1	2,225	697	—	697
	Gillinge grufva	1	1,300	438	—	438
Sköldinge socken	Kantorps grufvor	3	24,919	13,997	—	13,997
	Ramsta grufvor (Oskarsgrufvorna)	2	7,000	4,295	—	4,295
	Skalunda grufva	1	3,000	1,000	500	1,500
	Vilhelmina grufva	1	1,100	500	50	550
Tunabergs socken	Skeppsviksgrufvan	1	133	133	—	133
Blacksta socken	Vilhelmsgrufvan	1	80	29	—	29
	Summa för Södermanlands län	12	43,515	23,023	550	23,573
Östergötlands län:						
Skällviks socken	Nartorps grufvor	2	7,502	2,083	—	2,083
	Summa för Östergötlands län	2	7,502	2,083	—	2,083
Jönköpings län:						
Månsarps och Bondstorps socknar	Tabergsfältet	4	453	453	—	453
	Summa för Jönköpings län	4	453	453	—	453
Vermlands län:						
Fernebo socken	Persbergs- och Yngshyttfältet	11	56,924	2) 34,049	—	34,049
	Rolandsgrufvan	1	5,786	1,869	—	1,869
	Gåsgrufvfältet	2	1,140	798	—	798
	Limkärnsfältet	1	3,306	837	—	837
	Långbansfältet	2	16,890	1,830	3,602	5,432
	Änggrufvfältet	2	8,901	3,063	—	3,063
	Nyänggrufvan	1	243	27	—	27
	Agegrufvfältet	1	1,975	626	—	626
Kroppa socken	Nykroppafältet	2	6,807	1,310	—	1,310
	Sundsgrufvfältet	1	4,441	2,984	—	2,984
	Ansvisgrufvfältet	1	2,407	412	—	412
Gåsborns socken	Fagerbergsgrufvan	1	9,967	4,300	—	4,300

1) Deraf 1,382 ton ur gamla varp. — 2) Deraf 413 ton ur gamla varp.

Tab. 1. (Forts.) Uppfordringen ur Jerngrufvorna år 1892.

Grufvornas (gruffältens)		Antal grufvor, ur hvilka malm erhållits.	Brutet berg och malm.	Erhållen skrädd malm.		
belägenhet.	benämning.			Svartmalm.	Blodsten.	Summa.
		T o n.				
Nordmarks socken	Tabergsfältet	1	¹⁾ 10,590	7,637	—	7,637
	Nordmarksfältet	3	14,928	10,181	—	10,181
	Finnmossefältet	1	15,690	12,499	—	12,499
	Snösockebergs grufva	1	604	283	—	283
	Björnbergs- eller Skomakaregrufvan	1	136	55	—	55
Summa för Vermlands län		33	160,735	82,710	3,602	86,312
Örebro län:						
Ljusnarsbergs socken	Lomborgsfältet	1	600	335	—	335
	Stjelkbergsfältet	1	6,080	2,555	—	2,555
	Södra Barnfallsgrufvan	1	3,700	1,295	—	1,295
	Kalkåsgrufvan	1	72	19	—	19
	Norra Ställbergsfältet	2	20,482	7,349	—	7,349
	Karlsgrufvorna	1	200	90	—	90
	Nilssonsgrufvan	1	2,000	1,091	—	1,091
	Stora Bärbacksgrufvan	1	4,568	437	—	437
	Spisölsgrufvan	1	2,195	440	—	440
	Salbobergsfältet	1	3,515	1,540	—	1,540
	Svartviksfältet	6	20,957	²⁾ 10,846	—	10,846
	Tjurgrufvan	1	1,929	206	—	206
	Sundsgruvfältet	1	1,106	137	—	137
	Krigstjärnsfältet	2	4,540	1,955	—	1,955
	Ställbergsfältet	3	28,230	13,631	—	13,631
	Sköttgrufvfältet	4	45,308	26,838	—	26,838
	Rifallsgrufvan	1	40	8	—	8
Ramsbergs socken	Gräsbergs Långgrufva	1	5,402	—	2,716	2,716
	Stråssafältet	1	14,941	—	7,774	7,774
	Kärrgrufvfältet	1	2,251	988	—	988
	Håkansbodafältet	2	11,085	3,978	—	3,978
	Blomgrufvan	1	992	475	—	475
Lindes socken	Gränshyttfältet	1	8,000	1,845	1,845	3,690
	Ingelshyttfältet	3	27,281	1,258	12,668	13,926
	Stripafältet	1	66,091	—	29,003	29,003
	Kåfvagrufvan	1	3,200	800	—	800
	Stora och Södra Svartbergsgrufvan	2	2,635	785	—	785
	Grönvoldsfältet	2	8,592	—	4,210	4,210
	Högbansfältet	2	3,140	300	505	805
	Stora Ekebergsgrufvan	1	1,600	350	100	450
Hellefors socken	Klofbergsgrufvan	1	24	8	—	8
	Högbornsfältet	4	15,631	4,890	—	4,890
Grythytte socken	Sikbergsgrufvan	1	5,213	3,528	—	3,528
	Brunsjögrufvan	1	4,570	778	—	778
	Johannesbergsgrufvan	1	3,697	1,620	—	1,620
	August Andersgrufvan	1	2,848	1,277	—	1,277
	Gamla Spjutsjöbergsgrufvan	1	1,911	402	—	402
	Hälltjärnsbergsgrufvan	1	1,000	511	—	511
	Stora och Lilla Hafsjöbergsgrufvan	2	9,849	—	3,930	3,930
	Gröndalsgrufvan	1	9,342	3,002	—	3,002
Hjulsjö socken	Kattgrufvan	1	1,975	443	—	443
	Ånönäsfältet	1	9,332	5,015	—	5,015
	Slotterbergsfältet	1	5,139	³⁾ 4,112	—	4,112
	Qviddbergsgrufvan	1	752	279	—	279

¹⁾ Deesutom ca 5,000 ton oskrädd malm, quarliggande i grufvan. — ²⁾ Deraf 67 ton ur äldro varp. — ³⁾ Deraf 1,548 ton genom separation.

Tab. 1. (Forts.) Uppfordringen ur Jerngrufvorna år 1892.

Grufvoruas (gruffältens)		Antal grufvor, ur hvilka malm erhållits.	Brutet berg och malm.	Erhållen skrädd malm.			
belägenhet.	benämning.			Svartmalm.	Blodsten.	Summa.	
		T o n.					
Nora socken	Rishöjdsbergsgruvnan	1	15,505	12,400	—	12,400	
	Klacka- och Lerbergsfältet	2	15,863	9,043	—	9,043	
	Timanshyttefältet	3	9,835	5,537	—	5,537	
	Stribergsfältet	5	70,704	5,310	39,372	44,682	
	Olofsbergsgruvnan	1	5,750	749	—	749	
	Lönnåsgruvnan	1	417	217	—	217	
	Stora Hultagruvnan	1	526	182	—	182	
	Elgabergsgruvorna	2	6,235	—	2,961	2,961	
	Nybergsfältet	2	7,175	1,962	—	1,962	
	Fogdhyttefältet	2	3,494	35	1,823	1,858	
	Pershyttefältet	4	29,189	—	11,952	11,952	
	Bergsängsfältet	2	6,300	3,600	—	3,600	
	Östra Gytterpsgruvnan	1	2,309	476	—	476	
	Dalkarlsbergsfältet	5	35,879	13,981	8,027	22,008	
	Jernboås socken	Vikersfältet	1	6,176	2,564	—	2,564
Hvilare- och Mogruvnefältet		2	9,920	3,276	—	3,276	
Slotterbergsfältet		1	6,283	3,133	—	3,133	
Rösbergsfältet		1	9,337	5,463	—	5,463	
Qvistbro socken	Haggruvnefältet	2	7,230	3,118	—	3,118	
	Linsgruvnefältet	4	6,950	3,093	210	3,303	
	Guldsmedsbodafältet	1	140	—	7	7	
Summa för Örebro län		110	627,232	179,555	127,103	306,658	
Vestmanlands län:							
Norbergs socken	Risbergsfältet	5	18,436	804	11,171	11,975	
	Norrbergsfältet	1	10,070	—	8,194	8,194	
	Getbacksfältet	1	8,607	3,090	—	3,090	
	Gamla Morbergsfältet	1	8,743	—	7,015	7,015	
	Nya Morbergsfältet	1	7,104	—	5,139	5,139	
	Rödbergsfältet	3	12,064	3,813	—	3,813	
	Kallmorbergsfältet	5	26,991	10,855	4,453	15,308	
	Klackbergsfältet	4	43,818	27,807	—	27,807	
	Kolningsbergsfältet	3	16,069	13,718	—	13,718	
	Andersbenningsfältet	1	9,007	3,211	—	3,211	
	Riddargårdsgruvnan	1	9,084	—	3,397	3,397	
	Prostgruvnan	1	5,276	—	3,461	3,461	
	Vestra Prostgruvnan	1	882	—	118	118	
	Tallgruvnan	1	811	631	—	631	
	Johannisbergsgruvnan	1	3,637	1,862	—	1,862	
	Stora Malmkärragruvnan	1	1,984	1,191	—	1,191	
	Lilla Malmkärragruvnan	1	897	307	—	307	
	Vestanfors socken	Andersgruvnan	1	6,264	1,819	—	1,819
		Jakobsgruvnan	1	3,816	1,383	—	1,383
Nordstjernegruvnan		1	5,027	2,062	—	2,062	
Väggruvnan		1	417	90	—	90	
Krokgruvnan N:o 2		1	440	240	—	240	
Högbergsgruvnan		1	200	80	—	80	
Stripbergsgruvnan		1	35	13	—	13	
Östra och Vestra Stortägtgrufvorna		2	12,168	—	1) 10,041	10,041	
Nedra Mattagruvnan		1	559	2) 1,494	—	1,494	
Skyttgruvnan	1	1,800	900	—	900		
Augustagruvnan	1	8,574	3,371	—	3,371		

1) Deraf 1,457 ton separerad ur varp. — 2) Deraf 1,382 ton separerad ur varp.

Tab. 1. (Forts.) Uppfordringen ur Jerngrufvorna år 1892.

Grufvornas (gruffältens)		Antal grufvor, ur hvilka malm erhållits.	Brutet berg och malm.	Erhållen skrädd malm.			
belägenhet.	benämning.			Svartmalm.	Blodsten.	Summa.	
				T	o	n.	
Skinskattebergs socken	Flinthedsgrufvan	1	5,180	2,687	—	2,687	
	Östergrufvan	1	6,731	2,285	—	2,285	
	Riddarhyttfältet	4	13,667	4,250 ¹⁾	2,022	6,272	
	Stora Stripa grufva	1	264	173	—	173	
	Rödgrufvan N:o 1	2	2,692	—	1,717	1,717	
	Skilå Blankagrufvan	1	3,593	1,079	—	1,079	
	Östra Elgtorpsgrufvan	1	4,417	1,301	1,379	2,680	
	Vestra Elgtorpsgrufvan	1	235	23	—	23	
	Norra Skärsjögrufvan	1	2,579	—	1,343	1,343	
	Gyllenbaals grufva	1	1,798	—	356	356	
	Kullgrufvan	1	2,650	998	—	998	
Främshyttegrufvan	1	1,201	648	—	648		
Summa för Vestmanlands län		60	267,787	92,185	59,806	151,991	
Kopparbergs län:							
Säfsnäs socken	Sjögrufvan	1	1,345	710	—	710	
Svärdsjö socken	Vintjernsfältet	2	21,925	13,184	—	13,184	
Sundborns socken	Rostbergsgrufvan	1	2,330	1,230	—	1,230	
Stora Tuna socken	Tuna Hästbergsfältet	1	3,765	1,750	—	1,750	
Silfbergs socken	Bagghyttegrufvan	1	4,080	2,500	—	2,500	
	Tallbottengrufvan	1	3,460	—	2,371	2,371	
	Bråfallsgrufvan	1	3,721	1,574	—	1,574	
Kopparbergs socken	Hästhagbergsgrufvan	1	6,522	2,546	—	2,546	
	Harmsarfsgrufvorna	2	5,389	2,040	—	2,040	
Vika socken	Skinnarängsgrufvan i Fornäsfältet	1	3,532	2,056	—	2,056	
Grangärde socken	Östra och Vestra Ormbergsfälten	3	51,879	—	34,369	34,369	
	Norra och Södra Grängesbergsfälten	12	328,325	211,530	12,741	224,271	
	Tandvärksgrufvan	1	7,877	5,190	173	5,363	
	Björnbergsfältet	2	22,220	15,728	—	15,728	
	Burängsbergsfältet	1	13,596	7,076	—	7,076	
	Illmyregrufvan	1	4,014	965	—	965	
	Ludvika socken	Gamla Björkgrufvan	1	360	260	—	260
		Skeppartägtgrufvan	1	1,800	840	—	840
		Backbergsfältet	1	4,999	2,163	—	2,163
	Norrbärkes socken	Gräsbergsfältet	3	20,621	11,904	—	11,904
		Vestra Malsjöbergsgrufvan	1	12,000	6,000	—	6,000
Gusjögrufvan		1	1,560	750	—	750	
Dalgrufvan		1	2,000	700	—	700	
Östanbergsfältet		2	6,000	3,400	—	3,400	
Nybergsfältet		1	12,500	4,348	—	4,348	
Mällsjöbergsfältet		1	1,800	—	1,315	1,315	
Kärrgrufvefältet		2	27,626	14,083	—	14,083	
Holängsfältet		3	2,181	809	—	809	
Humbobergsgrufvan		1	4,861	2,692	—	2,692	
Flogbergsfältet		3	27,078	8,575	—	8,575	
Norrbärkes socken	Eldbergsgrufvan	1	2,000	967	—	967	
	Hillängsgrufvan	1	4,953	1,810	—	1,810	
	Knipgrufvan	1	3,815	636	—	636	
	Svarthbergsfältet	5	6,249	2,584	—	2,584	
	Norra Torrstenbergsfältet	2	2,964	1,661	—	1,661	
	Ekorrfallsgrufvan	1	1,601	470	—	470	
	Hemgrufvan	1	300	34	—	34	

¹⁾ Doraf 22 ton skrädd ur varp.

Tab. 1. (Forts.) Uppfordringen ur Jerngrufvorna år 1892.

Grufvornas (gruffältens)		Antal grufvor, ur hvilka malm erhållits.	Brutet berg och malm.	Erhållen skrädd malm.		
belägenhet.	benämning.			Svartmalm.	Blodsten.	Summa.
		T o n.				
	Storgrufvan i Furbobergget	1	2,392	745	—	745
	Gubbogrufvan	1	11,847	5,004	—	5,004
	Långgrufvan i Bråthagen	1	8,000	1,908	—	1,908
	Brännbackstopppgrufvan	1	900	417	—	417
Söderbärkes socken	Röjningsgrufvan	1	6,273	3,728	—	3,728
Säters socken	Bispsbergsfältet	1	7,000	4,760	—	4,760
	Kongsgrufvan	1	1,030	859	—	859
	Morggrufvan i Broddfältet	1	4,000	2,002	—	2,002
Hedemora socken	Knapptjärusgrufvan	1	4,210	2,622	—	2,622
Husby socken	Rällingsbergsgrufvan	1	13,891	9,699	—	9,699
	Skällingsbergsgrufvan	1	4,966	1,525	—	1,525
Garpenbergs socken	Långviksfältet	2	13,450	8,622	—	8,622
	Jönviksgrufvan	1	5,100	3,494	—	3,494
	Sandgrufvan	1	180	60	—	60
	Ryllshytte-kompanigrufvan	1	6,900	3,609	—	3,609
Folkärna socken	Karlbogrufvan	1	700	362	—	362
Gefleborgs län:	Summa för Kopparbergs län	83	722,087	382,181	50,969	433,150
Torsåkers socken	Nyångsgrufvan	1	10,362	4,989	—	4,989
	Göskegrufvan	1	1,600	292	—	292
	Penninggrufvan	1	5,777	2,145	—	2,145
	Myggbogrufvan	1	4,326	1,270	—	1,270
	Afzegrufvan	1	678	91	—	91
Årsunda socken	Sågmurgrufvan	1	2,850	577	—	577
Norrbottens län:	Summa för Gefleborgs län	6	25,593	9,364	—	9,364
Gellivara socken	Gellivara malmfält	9	260,170	178,817	—	178,817
Jukkasjärvi socken	Svappavaara malmfält	5	45	21	24	45
	Summa för Norrbottens län	14	260,215	178,838	24	178,862
	Summa för hela riket	353	2,312,692	1,049,879	242,054	1,291,933

Anm. Rörande upptagningen af Sjö- och myrmalmer se texten, sid. VII.

Tab. 2. Masugnar och deras tillverkningar år 1892.

L ä n.	Antal verk, som haft masugnigång under året.	Antal brukbara masugnar.		Blåsningstid. Dygn.	Tackjern.					Gjutgods framställt direkt från masugn.	Summa tackjern och direkt från masugn framställt gjutgods.	
		Under året i verksamhet.	Ej under året i verksamhet.		Smides- och puddel-tackjern.	Bessemer- och Martin-tackjern. ¹⁾	Spögeljern.	Gjuttackjern för aducering. för andra gjuteri-ändamål.				Summa tackjern.
Tillverkningsbelopp i Ton.												
Stockholms län	2	2	1	464	4,610	—	—	—	—	4,610	58	4,668
Upsala län	6	7	—	2,066	24,860	730	—	—	—	25,590	399	25,989
Södermanlands län	3	3	3	411	941	—	—	1,177	667	2,785	17	2,802
Östergötlands län	3	5	—	1,350	15,547	—	—	171	620	16,338	410	16,748
Jönköpings län	1	1	7	49	—	—	—	—	299	299	3	302
Kalmar län	3	3	2	891	6,291	580	—	594	1,103	8,568	161	8,729
Vermlands län	19	21	2	5,503	37,892	19,762	—	—	820	58,474	625	59,099
Örebro län	40	43	2	10,741	94,733	18,674	—	3,308	1,560	118,275	1,430	119,705
Vestmanlands län	14	15	—	3,736	26,916	10,918	—	12	1,711	39,557	467	40,024
Kopparbergs län	28	32	5	8,225	71,042	49,235	910	—	2,849	124,036	2,921	126,957
Gefleborgs län	13	18	2	5,060	24,908	42,542	—	—	163	67,613	379	67,992
Vesternorrlands län	2	2	3	731	6,897	3,714	—	—	—	10,611	53	10,664
Vesterbottens län	1	1	—	178	1,940	—	—	—	—	1,940	46	1,986
Summa	135	153	34²⁾	39,405	316,577	146,155	910	5,262	9,792	478,696	6,968	485,664

¹⁾ Häri inbegripes exporttackjern. ²⁾ Häri ingå Kronobergs län med 3 och Norrbottens län med 4.

Tab. 3. Antal begagnade verk och ugnar för beredande af smidbart jern och stål år 1892.

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.
L ä n.	Begagnade verk.	Härdar för färskning och skrotsmältning.					Puddelugnar.	Ugnar för götmetall.				Brännstålsugnar.
		Lanca-shire-smält-härdar.	Franchecomté-härdar.	Vallon-smält-härdar.	Skrot-smält-nings-härdar.	Summa.		Bessemer-ugnar.	Martin-ugnar.	Degelstålsugnar.	Summa.	
Stockholms län	4	6	—	4	—	10	—	—	—	—	—	—
Upsala län	10	26	—	15	—	41	—	—	1	1	2	2
Södermanlands län	5	3	1	—	4	8	—	—	—	—	—	—
Östergötlands län	13	30	4	—	2	36	1	—	2	—	2	—
Jönköpings län	6	—	5	—	2	7	—	—	—	—	—	—
Kronobergs län	5	—	3	—	2	5	—	—	—	—	—	—
Kalmar län	6	8	2	—	1	11	—	—	1	—	1	—
Blekinge län	1	—	—	—	1	1	—	—	1	—	1	—
Elfsborgs län	2	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	1
Skaraborgs län	2	—	2	—	—	2	—	—	—	—	—	—
Vermlands län	17	44	3	—	—	47	—	8	6	—	14	2
Örebro län	26	74	7	—	—	81	—	3	7	—	10	—
Vestmanlands län	17	59	3	—	—	62	3	2	6	—	8	1
Kopparbergs län	20	61	—	—	—	61	—	9	5	2	16	1
Gefleborgs län	14	34	3	5	—	42	—	8	—	—	8	—
Vesternorrlands län	5	4	4	—	—	8	—	—	—	—	—	—
Vesterbottens län	2	2	1	—	—	3	—	—	—	—	—	—
Norrbottnens län	3	3	1	—	—	4	—	—	—	—	—	—
Summa	158	354	39	24	12	429	4	30	30	3	63	7

Tab. 4. Tillverkningar af smältstycken, råskenor och göt m. fl. mellanprodukter, jemte skrotadt gjutgods af smidbart jern och stål år 1892.

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.	16.
L ä n.	Smältstycken och råskenor, ovälda,				Götmetall, oväld,									Summa smältstycken, råskenor, göt och smidbart gjutgods.	Bläststål eller oräckt brännstål.
	Lanca-shire-	Andra i härd beredda.	Puddel-	Summa.	Bessemer-		Martin-		Degelgötmetall-		Summa.				
					Göt.	Skrotadt gjutgods.	Göt.	Skrotadt gjutgods.	Göt.	Skrotadt gjutgods.	Göt.	Skrotadt gjutgods.	Göt och skrotadt gjutgods.		
T o n.				T o n.		T o n.		T o n.		T o n.			T o n.	T o n.	
Stockholms län	2,785	1,307	—	4,092	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4,092	—
Upsala län	10,940	6,189	—	17,129	—	—	784	190	178	—	962	190	1,152	18,281	102
Södermanlands län	2,599	535	—	3,134	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3,134	—
Östergötlands län	19,762	551	235	20,548	—	—	5,482	429	—	—	5,482	429	5,911	26,459	—
Jönköpings län	—	743	—	743	—	—	—	—	—	—	—	—	—	743	—
Kronobergs län	—	228	—	228	—	—	—	—	—	—	—	—	—	228	—
Kalmar län	6,173	99	—	6,272	—	—	603	73	—	—	603	73	676	6,948	—
Blekinge län	—	1,248	—	1,248	—	—	2,832	9	—	—	2,832	9	2,841	4,089	—
Elfsborgs län	—	—	—	—	—	—	1,095	63	—	—	1,095	63	1,158	1,158	20
Skaraborgs län	—	246	—	246	—	—	—	—	—	—	—	—	—	246	—
Vermlands län	28,188	478	—	28,666	10,397	15	10,355	207	—	—	20,752	222	20,974	49,640	521
Örebro län	49,783	977	—	50,760	4,495	—	19,318	348	—	—	23,813	348	24,161	74,921	—
Vestmanlands län	39,567	619	1,484	41,670	1,544	—	11,079	438	—	—	12,623	438	13,061	54,731	170
Kopparbergs län	37,470	—	—	37,470	34,245	11	23,083	168	437	2	57,705	181	57,946	95,416	63
Gefleborgs län	17,904	2,435	—	20,339	31,705	10	—	—	—	—	31,705	10	31,715	52,054	—
Vesternorrlands län	1,748	172	—	1,920	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1,920	—
Vesterbottens län	668	137	—	805	—	—	—	—	—	—	—	—	—	805	—
Norrbottnens län	98	58	—	156	—	—	—	—	—	—	—	—	—	156	—
Summa	217,685	16,022	1,719	235,426	82,386	36	74,631	1,925	615	2	157,632	1,063	159,595	395,021	876

Tab. 5. Stång-, fason- och finjern samt -stål jemte andra gröfre tillverkningar af smidesjern och stål år 1892.

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.	16.
Län.	Välda ämnen för export (blooms, billets etc.),			Stångjern och -stål (bunkstål och stångjernsafhugg m. m. deri inbegripna),			Ej särskildt specificerad fasonjern och -stål,			Band-, sön- och ej särskildt specificerad finjern,			Valstråd i ringar,		
	framställda af		Summa.	framställda af		Summa.	utvalsadt af		Summa.	utvalsadt af		Summa.	utvalsadt af		Summa.
	väll- jern.	göt- metall.		väll- jern.	göt- metall.		väll- jern.	göt- metall.		väll- jern.	göt- metall.		väll- jern.	göt- metall.	
T o n.			T o n.			T o n.			T o n.			T o n.			
Stockholms län.....	—	—	—	1,547	—	1,547	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Upsala län.....	—	—	—	12,542	536	13,078	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Södermanlands län ..	—	—	—	435	—	435	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Östergötlands län....	—	—	—	12,892	3,755	16,647	—	192	192	5,003	666	5,669	—	322	322
Jönköpings län.....	—	—	—	614	—	614	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kronobergs län.....	—	—	—	186	—	186	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kalmar län.....	—	—	—	1,747	153	1,900	—	—	—	2,065	183	2,248	1,887	23	1,910
Blekinge län.....	—	—	—	851	2,433	3,284	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Elfsborgs län.....	—	—	—	18	1,250	1,268	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Skaraborgs län.....	—	—	—	212	—	212	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Vermlands län.....	—	5,126	5,126	8,665	2,147	10,812	—	1	1	8,022	4,071	12,093	5,026	4,490	9,516
Örebro län.....	10	166	176	16,892	1,768	18,660	—	700	700	16,453	7,435	23,888	9,041	1,600	10,641
Vestmanlands län ..	—	865	865	28,616	3,586	32,202	—	4	4	7,133	2,121	9,254	784	332	1,116
Kopparbergs län.....	—	22	22	15,302	8,380	23,682	15	2,930	2,945	7,517	3,324	10,841	6,536	5,645	12,181
Gefleborgs län.....	—	5,033	5,033	11,220	8,912	20,132	—	2,741	2,741	2,265	5,798	8,063	1,153	1,637	2,790
Vesternorrlands län..	—	—	—	162	—	162	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Vesterbottens län....	—	—	—	214	—	214	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Norrbottnens län.....	—	—	—	138	—	138	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Summa	10	11,212	11,222	112,253	32,920	145,173	15	6,568	6,583	48,458	23,598	72,056	24,427	14,049	38,476

1.	17.	18.	19.	20.	21.	22.	23.	24.	25.	26.	27.	28.	29.	30.	31.	32.	33.	34.	35.
Län.	Grof plåt,			Jernvägsskenor,			Skarfjern och bottenplåtar,			Jernvägshjulband (tyros),			Axlar,			Ankare och andra gröfre smiden,			Summor- nas summa.
	utvalsadt af		Summa.	utvalsadt af		Summa.	utvalsadt af		Summa.	utvalsadt af		Summa.	framställda af		Summa.	framställda af		Summa.	
	väll- jern.	göt- metall.		väll- jern.	göt- metall.		väll- jern.	göt- metall.		väll- jern.	göt- metall.		väll- jern.	göt- metall.		väll- jern.	göt- metall.		
T o n.			T o n.			T o n.			T o n.			T o n.			T o n.				
Stockholms län.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1,547
Upsala län.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2	3	13,081
Södermanlands län ..	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	435
Östergötlands län....	15	1,218	1,233	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	24,063
Jönköpings län.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	614
Kronobergs län.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	186
Kalmar län.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	24	—	24	6,082
Blekinge län.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3,284
Elfsborgs län.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1,268
Skaraborgs län.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	212
Vermlands län.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	196	196	—	505	505	38,240	
Örebro län.....	97	1,691	1,788	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	55,853
Vestmanlands län....	86	1,430	1,516	—	—	—	—	—	—	—	—	—	294	123	417	208	244	452	45,820
Kopparbergs län.....	—	3,601	3,601	—	6,605	6,605	559	1,020	1,579	—	—	—	—	—	—	—	—	—	61,450
Gefleborgs län.....	—	—	—	—	22	22	—	—	—	—	975	975	4	606	610	—	—	—	40,366
Vesternorrlands län..	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	162
Vesterbottens län....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	214
Norrbottnens län.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	138
Summa	198	7,940	8,138	—	6,627	6,627	559	1,020	1,579	—	975	975	298	925	1,223	233	751	984	293,036

Kommerskollegii berättelse om bergslanderingen år 1892.

Tab. 6. Närmare redogörelse för tillverkningarna af stångjern och -stål, bunkstål och stångjernsafhugg m. m. deri inbegripna.

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.
L ä n.	Stångjern och -stål (stångjernsafhugg, fin- och fasonjern samt -stål ej inbegripna),												Summa stångjern och -stål (kol. 8, 12 och 13).
	u t s m i d t a f						Summa smidt stångjern och -stål, inbegripet bunkstål.	u t v a l s a d t a f			Summa valsadt stångjern och -stål, inbegripet bunkstål.	Stångjernsafhugg.	
	Smältstycken, framställda medelst				Götmetall.	Brännstål.		Härdfärskad jern och stål.	Puddeljern och -stål.	Götmetall.			
	Lanca-shire-smide.	Franchecomté-smide.	Vallon-smide.	annan härdfärskningsmetod.			T o n.				T o n.	Ton.	
Stockholms län.....	314	—	1,176	—	—	—	1,490	39	—	—	39	18	1,547
Upsala län.....	2,704	—	5,125	—	191	16	8,036	4,201	—	298	4,499	543	13,078
Södermanlands län.....	—	73	—	362	—	—	435	—	—	—	—	—	435
Östergötlands län.....	—	406	—	39	552	—	997	12,198	42	3,202	15,442	208	16,647
Jönköpings län.....	—	555	—	59	—	—	614	—	—	—	—	—	614
Kronobergs län.....	—	131	—	55	—	—	186	—	—	—	—	—	186
Kalmar län.....	194	32	—	—	—	—	220	1,366	—	129	1,495	179	1,900
Blekinge län.....	—	—	—	—	—	—	—	850	—	2,431	3,281	3	3,284
Elfsborgs län.....	—	—	—	—	—	18	18	—	—	1,250	1,250	—	1,268
Skaraborgs län.....	—	212	—	—	—	—	212	—	—	—	—	—	212
Vermlands län.....	3,511	435	—	—	435	268	4,649	3,331	—	1,545	4,876	1,287	10,812
Örebro län.....	9,455	884	—	—	109	—	10,448	6,185	—	1,660	7,845	367	18,660
Vestmanlands län.....	5,653	573	—	—	385	—	6,611	20,302	1,162	2,635	24,099	1,492	32,202
Kopparbergs län.....	6,618	14	—	—	504	44	7,180	8,206	—	7,261	15,467	1,035	23,682
Gefleborgs län.....	2,060	304	1,787	—	926	—	5,077	6,662	—	5,351	12,013	3,042	20,132
Vesternorrlands län.....	—	162	—	—	—	—	162	—	—	—	—	—	162
Vesterbottens län.....	84	130	—	—	—	—	214	—	—	—	—	—	214
Norrbottnens län.....	88	50	—	—	—	—	138	—	—	—	—	—	138
Summa	30,681	3,961	8,088	515	3,102	346	46,693	63,340	1,204	25,762	90,306	8,174	145,173

Tab. 7. Uppfordrad malm af annat slag än jernmalm år 1892.

Slag af malm.	Grufvornas eller gruffältens		Antal grufvor, ur hvilka malm erhållits.	Erhållen malm. Ton.	
	belägenhet.	benämning.			
Guldmalm: (ur 19 grufvor 3,463 ton).	Jönköpings län:		} Äldersfältet.....	18	
	Ökna socken.....				
	Alsheda socken.....				
	Summa för Jönköpings län			18	870
	Kopparbergs län:		Stora Kopparbergs grufva.....	1	2,593
Falun stad.....		Summa för Kopparbergs län	1	2,593	
		Summa för hela riket	19	3,463	

Tab. 7. (Forts.) Uppfordrad malm af annat slag än jernmalm år 1892.

Slag af malm.	Grufvornas eller gruffältens		Antal grufvor, ur hvilka malm erhållits.	Erhållen malm. Ton.
	belägenhet.	benämning.		
Silfver- och Blymalmer: (ur 30 grufvor 19,803 ton).	Örebro län:			
	Ljusnarsbergs socken	Kafveltorpsfältet	5	683
		Vinterhalsgrufvan	1	4
	Hellefors socken	Silfvergrufvefältet	3	634
	Grythytte socken	Södra Vaskbäcksgrufvan	1	20
	Hammars socken	Åmmebergsfältet	14	1,268
	Lerbäcks socken			
		Summa för Örebro län	24	2,609
	Vestmanlands län:			
	Sala stad	Sala storgrufva	1	¹⁾ 10,096
	Norbergs socken	Kallmora silfvergrufva	1	²⁾ 6,633
		Nya Mångsgrufvan	1	³⁾ 26
		Summa för Vestmanlands län	3	16,755
	Kopparbergs län:			
	Norrbärkes socken	Septigrufvan i Stollbergsfältet	1	421
	Garpenbergs socken	Ryllshytte-kompanigrufvan	1	5
	Åls socken	Enmyregrufvan	1	13
	Summa för Kopparbergs län	3	439	
	Summa för hela riket	30	19,803	
Kopparmalm: (ur 15 grufvor 24,069 ton).	Södermanlands län:			
	Tunabergs socken	De Beschiska grufvan	1	21
		Summa för Södermanlands län	1	21
	Östergötlands län:			
	Värna socken	Bersbofältet	2	583
		Steffenburgsfältet	1	7,194
		Summa för Östergötlands län	3	7,777
	Vermlands län:			
	Gunnarskogs socken	Bortangrufvan	1	800
		Summa för Vermlands län	1	800
	Örebro län:			
	Ljusnarsbergs socken	Ljusnarsbergsfältet	2	758
		Kafveltorpsfältet	5	1,058
		Summa för Örebro län	7	1,816
	Vestmanlands län:			
	Skinnskattebergs socken	Loggrufvan	1	⁴⁾ 101
		Summa för Vestmanlands län	1	101
Kopparbergs län:				
Falu stad	Stora Kopparbergs grufva	1	⁵⁾ 13,544	
Garpenbergs socken	Ryllshytte-kompanigrufvan	1	10	
	Summa för Kopparbergs län	2	13,554	
	Summa för hela riket	15	24,069	

¹⁾ Erhållen ur 37,515 ton brutet berg. — ²⁾ Erhållen ur 9,472 ton brutet berg. — ³⁾ Erhållen ur 800 ton brutet berg. — ⁴⁾ Erhållen ur 1,228 ton brutet berg. — ⁵⁾ I grufvan hafva brutits 52,250 ton berg, hvaraf erhållits, förutom 13,554 ton kopparmalm, 1,249 ton svafvelkis och 2,593 ton guldförande kvarts.

Tab. 7. (Forts.) Uppfordrad malm af annat slag än jernmalm år 1892.

Slag af malm.	Grufvornas eller gruffältens		Antal grufvor, ur hvilka malm erhållits.	Erhållen malm. Ton.
	belägenhet.	benämning.		
Koboltmalm: (ur 2 grufvor 53 ton).	Kalmar län:			
	Gladhammars socken	Gladhammarsfältet	1	17
		Summa för Kalmar län	1	17
	Vestmanlands län:			
	Skinnskattebergs socken	Stora Jakobsgrufvan	1	1) 36
	Summa för Vestmanlands län	1	36	
	Summa för hela riket	2	53	
Zinkmalm: (ur 37 grufvor 54,981 ton).	Upsala län:			
	Dannemora socken	Dannemora svafvelgrufva	1	2) 589
		Summa för Upsala län	1	589
	Östergötlands län:			
	Regna socken	Kärr- och Änggrufvorna	2	2
	Godegårds socken	Åmmebergsfältet 3)	4	20,183
		Summa för Östergötlands län	6	20,185
	Örebro län:			
	Ljusnarsbergs socken	Kafveltorpsfältet	7	67
	Hellefors socken	Silfvergrufvofältet	1	9
	Hammars och Lerbäcks socknar	Åmmebergsfältet 3)	14	24,710
	Lerbäcks socken	Isåsafältet	2	2,943
		Summa för Örebro län	24	27,729
	Kopparbergs län:			
	Norbärkes socken	Septigrufvan i Stollberget	1	2,358
	Garpenbergs socken	Ryllshytte-kompanigrufvan	1	2,542
	Stora Skedvi socken	Storgubbegrufvan	1	4
	Kopparbergs socken	Skyttgrufvan	1	1,362
		Urfjellsgrufvan	1	50
		Summa för Kopparbergs län	5	6,316
	Gefleborgs län:			
	Årsunda socken	Sågmurgrufvan	1	162
	Summa för Gefleborgs län	1	162	
	Summa för hela riket	37	54,981	
Manganmalm: (ur 11 grufvor 7,832 ton).	Jönköpings län:			
	Ödestugu och Rogberga socknar	{Hohults grufvor	2	172
		{Spexeryds grufvor	6	3,684
		Summa för Jönköpings län	8	3,856
	Skaraborgs län:			
	Undenäs socken	Böhlets gruffält	1	1,862
		Summa för Skaraborgs län	1	1,862
Vermlands län:				
Fernebo socken	Långbansfältet	2	2,114	
	Summa för Vermlands län	2	2,114	
	Summa för hela riket	11	7,832	

1) Utskrädd ur varp. — 2) Erhållen ur 1,271 ton brutet berg.

3) Åmmebergsfältet är beläget till en del inom Östergötlands, till en del inom Örebro län. En del af den derstädes brutna malmen har rostats till blönde och dervid lemnat en kvantitet af 21,947 ton.

Tab. 7. (Forts.) Uppfördrad malm af annat slag än jernmalm år 1892.

Slag af malm.	Grufvornas eller gruffältens		Antal grufvor, ur hvilka malm erhållits.	Erhållen malm. Ton.
	belägenhet.	benämning.		
Molybdenmalm: (ur 1 grufva 0·1 ton).	Örebro län: Ljusnarsbergs socken.....	Valborgsgrufvan.....	1	0·1
		Summa för hela riket	1	0·1
Svafvelkis: (ur 1 grufva 1,249 ton).	Kopparbergs län: Falu stad.....	Stora Kopparbergs grufva.....	1	1,249
		Summa för hela riket	1	1,249

Tab. 8. Tillverkningen af andra metaller än jern, äfvensom i öfrigt vid bergverken beredda produkter år 1892.

V e r k e n s		Antal begagnade verk.	Slutbehandlade produkter.	
belägenhet.	benämning.		Benämning.	Kilogram.
Guld.				
Jönköpings län.....	Ädelfors gruffält.....	1	Guld	1) 5·9907
Örebro län.....	Kafveltorps blyhytta.....	1	d:o	0·9458
Kopparbergs län.....	Konung Gustaf III:s silfververk i Falun.....	1	d:o	80·6890
	Summa	3	—	87·6255
Silfver.				
Östergötlands län.....	Åtvidabergs kopparverk.....	1	Silfver	2) 118·900
Malmöhus län.....	Helsingborgs kopparextraktionsverk.....	1	d:o	148·600
Örebro län.....	Kafveltorps blyhytta.....	1	d:o	196·041
Vestmanlands län.....	Sala silfververk.....	1	d:o	4,505·568
Kopparbergs län.....	Konung Gustaf III:s silfververk i Falun.....	1	d:o	241·636
	Summa	5	—	5,210·640
Bly.				
Örebro län.....	Kafveltorps blyhytta.....	1	Raffinadbly	329,460
Vestmanlands län.....	Sala silfververk.....	1	Raffinadbly	461,545
			Antimonbly	7,645
			Blyglete	2,677
	Summa	2	—	801,327
Koppar.				
Östergötlands län.....	Åtvidabergs kopparverk.....	1	Raffinerad koppar	201,736
Malmöhus län.....	Helsingborgs kopparextraktionsverk.....	1	d:o	3) 298,320
Örebro län.....	Kafveltorps kopparverk.....	1	Garkoppar	4) 46,000
Kopparbergs län.....	Falu kopparverk.....	1	Raffinerad koppar	198,561
	Summa	4	—	744,617

1) Guld såsom sådant har ej vid Ädelfors framställt, utan den upptagna guldquantiteten angifver endast myckenheten guld i malmen.

2) Silfver såsom sådant har ej vid Åtvidabergs kopparverk framställt, utan den upptagna silfverquantiteten angifver endast myckenheten silfver i fälliprodukten.

3) Dessutom har såsom biprodukt erhållits 5,872,000 kg. jernoxidåterstad (purple-ore).

4) Erhållna genom garnning af 53,960 kg. råkoppar.

Tab. 8. (Forts.) Andra metaller än jern, äfvensom i öfrigt vid bergverken beredda produkter.

V e r k e n s		Antal begagnade verk.	Slutbehandlade produkter.	
belägenhet.	benämning.		Benämning.	Kilogram.
Kopparsmide.				
Blekinge län	Gränefors	1	Kopparplåt m. m.	127,497
Vestmanlands län	Skultuna messingsbruk	1	d:o	186,084
	Summa	2		313,581
Messing.				
Östergötlands län	Gusums messingsbruk	1	Messingsplåt m. m.	102,343
Vestmanlands län	Skultuna messingsbruk	1	d:o	199,618
	Summa	2		301,961
Kobolt.				
Kopparbergs län	Falu metalextraktionsverk	1	Koboltoxid	7,138
	Summa	1		7,138
Svafvel.				
Kopparbergs län	Falu svafvelverk	1	Svafvel	45,600
	Summa	1		45,600
Kopparvitriol.				
Kopparbergs län	Falu vitriolverk	1	Kopparvitriol	579,986
	Summa	1		579,986
Jernvitriol.				
Kalmar län	Ölands vitriolverk	1	Jernvitriol	29,045
Malmöhus län	Skånska superfosfat- och svafvelsyrefabriken	1	d:o	153,048
Kopparbergs län	Falu vitriolverk	1	d:o	293,700
	Summa	3		475,793
Rödfärg.				
Östergötlands län	Åtvidabergs kopparverk	1	Rödfärg	24,771
Kalmar län	Ölands rödfärgsfabrik	1	d:o	19,543
Jönköpings län	Klefva nickilverk	1	d:o	8,900
Örebro län	Dylta rödfärgsverk	1	d:o	182,512
Kopparbergs län	Falu rödfärgsfabrik	1	d:o	588,370
	Falu nya färgfabrik	1	d:o	98,770
	Öster-Silfbergs rödfärgsverk	1	d:o	81,940
	Tomtebo rödfärgsverk	1	d:o	85,000
	Summa	8		1,089,806
Alun.				
Kalmar län	Ölands alunverk	1	Alun	53,898
Kristianstads län	Andrarums alunverk	1	d:o	15,080
Malmöhus län	Skånska superfosfat- och svafvelsyrefabriken	1	d:o	286,630
	Summa	3		355,608
Brunsten.				
Jönköpings län	Hohults grufvor	1	Pulvriserad brunsten	172,000
	Summa	1		172,000
Blyerts.				
Vestmanlands län	Blyerts-stampverket Malmen i Norbergs socken	1	Blyerts	15,423
	Summa	1		15,423

Tab. 9. Uppfordringen ur stenkolsgrufvorna år 1892.

Stenkolsfältens		Antal uppförings- verk.	Brytnings- mängd (berg, sten- kol och lera). Ton.	Erhållna produkter.						
belägenhet.	benämning.			S t e n k o l.					Eldfast lera.	
				N:r 1.	N:r 2.	N:r 3.	Drifnings kol.	Flis.		Summa.
							T o n.			
Malmöhus län:										
Höganäs, Väsby m. fl. socknar	Höganäs	2	97,104	14,371	28,487	11,159	—	—	54,017	40,304
Södra Vrams m. fl. socknar	Billesholm	3	91,418	50,326	6,895	—	—	—	57,221	19,340
Bjufs socken	Bjuf	1	94,376	33,990	11,249	—	—	—	45,239	34,137
Näs socken	Stabbarp	1	9,939	—	—	81	—	—	81	9,858
Ekeby socken	Skromberga	1	65,821	8,390	18,322	4,283	1,759	—	32,754	19,457
Södra Vrams socken	Ljungsgårda	1	21,378	7,042	1,733	—	—	95	8,870	—
Risokatslösa socken	Boserup	1	2,173	1,011	187	—	—	—	1,198	—
Summa		10	352,209	115,130	66,873	15,523	1,759	95	199,330	123,096

Tab. 10. Motorer använda vid bergverks- och bruksrörelsen år 1892.

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.	16.	17.	18.	19.	20.	21.	22.	23.	24.	25.	26.	27.	
L ä n.	Kreaturs- vandringar.			Vindhjul.			Vattenhjul och turbiner.				Ångmaskiner.				Andra maskiner.				S u m m a.								
	Vid grufvor.	Vid andra berg- verk.	Hela an- talet.	Vid grufvor.	Vid andra berg- verk.	Hela an- talet.	Vid grufvor.	Vid andra berg- verk.	Hela an- talet.	Deraf med uppgifven styrka.	Vid grufvor.	Vid andra berg- verk.	Hela an- talet.	Deraf med uppgifven styrka.	Vid grufvor.	Vid andra berg- verk.	Hela an- talet.	Deraf med uppgifven styrka.	Vid grufvor.	Vid andra berg- verk.	Hela an- talet.	Deraf med uppgifven styrka.	Vid grufvor.	Vid andra berg- verk.	Hela an- talet.	Deraf med uppgifven styrka.	
																											Antal.
Stockholms län	4	—	4	4	—	4	—	14	14	14	181	6	5	11	11	183	—	—	—	—	—	—	14	19	33	25	364
Upsala län	—	—	—	—	—	—	4	60	64	64	1,381	16	15	31	31	833	—	—	—	—	—	—	20	75	95	95	2,214
Södermanlands län	1	—	1	1	—	1	2	38	40	40	710	9	1	10	10	118	—	—	—	—	—	—	13	39	52	50	828
Östergötlands län	—	—	—	—	—	—	1	111	112	98	3,693	4	10	14	14	420	—	—	—	—	—	—	5	121	126	112	4,113
Jönköpings län	—	—	—	—	—	—	1	34	35	35	482	5	3	8	8	178	—	—	—	—	—	—	6	37	43	43	660
Kronobergs län	—	—	—	—	—	—	—	35	35	34	349	—	1	1	1	3	—	—	—	—	—	—	—	36	36	35	352
Kalmar län	—	—	—	—	—	—	—	34	34	31	759	2	10	12	12	419	—	—	—	—	—	—	2	44	46	43	1,178
Blekinge län	—	—	—	—	—	—	—	13	13	13	488	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	13	13	13	488
Kristianstads län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	2	2	66	—	—	—	—	—	—	—	2	2	2	66
Malmöhus län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	38	21	59	59	1,640	—	—	—	—	—	—	38	21	59	59	1,640
Elfsborgs län	—	—	—	—	—	—	—	11	11	11	475	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	11	11	11	475
Skaraborgs län	—	—	—	—	—	—	—	5	5	5	50	1	—	1	1	12	—	—	—	—	—	—	1	5	6	6	62
Vermlands län	6	—	6	6	—	6	36	181	217	214	9,892	1	8	9	9	206	—	—	—	—	—	—	49	189	238	223	10,098
Örebro län	—	—	—	—	—	—	83	241	324	324	9,862	51	11	62	62	1,378	—	—	—	—	—	—	134	252	336	386	10,740
Vestmanlands län	23	—	23	6	—	6	12	139	151	151	5,190	23	14	37	37	844	—	—	—	—	—	—	64	153	217	188	6,034
Kopparbergs län	2	—	2	—	—	—	29	195	224	200	10,523	33	19	52	50	1,350	2	—	2	2	22	—	66	214	230	252	11,895
Gefleborgs län	1	—	1	—	—	—	6	123	129	123	5,826	1	32	33	33	2,551	—	—	—	—	—	—	8	153	163	156	8,377
Vesternorrlands län	—	—	—	—	—	—	—	25	25	25	328	—	4	4	4	66	—	—	—	—	—	—	—	29	29	29	394
Vesterbottens län	—	—	—	—	—	—	—	14	14	14	185	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	14	14	14	185
Norrbottnens län	—	—	—	—	—	—	—	12	12	12	190	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	12	12	12	190
Summa	37	—	37	17	—	17	174	1,285	1,459	1,408	50,064	190	156	346	344	10,267	2	—	2	2	22	420	1,441	1,891	1,754	80,353	

Tab. 11. Antal arbetare, använda vid bergverks- och bruksrörelsen år 1892.

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.	16.	17.	18.	19.	20.	21.
L ä n.	Jerngrufvor.				Guld-, silfver- och blygrufvor.				Koppargrufvor.				Zinkgrufvor.				Andra malmgrufvor.			
	Under jord.	I dagen.		Summa.	Under jord.	I dagen.		Summa.	Under jord.	I dagen.		Summa.	Under jord.	I dagen.		Summa.	Under jord.	I dagen.		Summa.
		Män.	Män.			Qv.	Män.			Män.	Qv.			Män.	Män.			Qv.	Män.	
Stockholms län.....	139	162	2	303	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Upsala län.....	203	196	1	400	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	2	—	—	—	—
Södermanlands län.....	112	45	—	157	—	—	—	—	3	10	—	13	—	—	—	—	—	—	—	—
Östergötlands län.....	23	11	—	34	—	—	—	—	58	64	—	122	127	—	—	127	—	—	—	—
Jönköpings län.....	—	2	—	2	51	69	—	120	—	—	—	—	—	—	—	—	61	55	—	116
Kronobergs län.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kalmar län.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Blekinge län.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kristianstads län.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Malmöhus län.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Elfsborgs län.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Skaraborgs län.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	30	25	—	55
Vermlands län.....	468	160	26	654	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	14	33	6	53	
Örebro län.....	1,530	636	160	2,326	160	82	18	260	35	35	20	90	547	123	37	707	2	—	—	2
Vestmanlands län.....	618	446	102	1,166	122	150	—	272	6	—	—	6	—	—	—	—	—	—	—	—
Kopparbergs län.....	1,172	638	111	1,921	—	—	—	—	257	190	16	463	—	—	—	—	—	—	—	—
Gefleborgs län.....	56	50	30	136	—	—	—	—	—	—	—	—	5	3	—	8	—	—	—	—
Vesternorrlands län.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Jemtlands län.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Vesterbottens län.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Norrbottnens län.....	465	—	—	465	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Summa	4,786	2,346	432	7,564	333	301	18	652	359	299	36	694	681	126	37	844	107	113	6	226
Deraf under 18 år.....	82	431	158	671	8	72	—	80	—	28	6	34	—	—	—	—	14	48	1	63

1.	22.	23.	24.	25.	26.	27.	28.	29.	30.	31.	32.	33.	34.	35.	36.	37.	38.	39.	40.
L ä n.	Stenkolsgrufvor.				Jernverk.			Guld-, silfver- och blyverk.			Kopparverk.			Öfriga verk.			Summa.		
	Under jord.	I dagen.		Summa.	Män.	Qv.	Summa.	Män.	Qv.	Summa.	Män.	Qv.	Summa.	Män.	Qv.	Summa.	Män.	Qv.	Tillsammans.
		Män.	Män.																
Stockholms län.....	—	—	—	—	255	—	255	—	—	—	—	—	—	—	—	—	556	2	558
Upsala län.....	—	—	—	—	944	—	944	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1,345	1	1,346
Södermanlands län.....	—	—	—	—	569	—	569	—	—	—	—	—	—	—	—	—	739	—	739
Östergötlands län.....	—	—	—	—	1,841	1	1,842	—	—	—	69	—	69	78	—	78	2,271	1	2,272
Jönköpings län.....	—	—	—	—	745	—	745	—	—	—	—	—	—	7	—	7	990	—	990
Kronobergs län.....	—	—	—	—	194	1	195	—	—	—	—	—	—	—	—	—	194	1	195
Kalmar län.....	—	—	—	—	821	18	839	—	—	—	—	—	—	22	10	32	843	28	871
Blekinge län.....	—	—	—	—	615	108	723	—	—	—	40	—	40	—	—	—	655	108	763
Kristianstads län.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8	—	8	8	—	8
Malmöhus län.....	1,260	262	1	1,523	—	—	—	—	—	—	60	—	60	30	—	36	1,612	1	1,613
Elfsborgs län.....	—	—	—	—	56	—	56	—	—	—	—	—	—	—	—	—	56	—	56
Skaraborgs län.....	—	—	—	—	52	—	52	—	—	—	—	—	—	—	—	—	107	—	107
Vermlands län.....	—	—	—	—	1,897	2	1,899	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2,572	34	2,606
Örebro län.....	—	—	—	—	3,222	1	3,223	29	—	29	20	—	20	149	—	149	6,570	236	6,806
Vestmanlands län.....	—	—	—	—	2,302	—	2,302	135	—	135	—	—	—	179	—	179	3,958	102	4,060
Kopparbergs län.....	—	—	—	—	3,059	—	3,059	—	—	—	285	—	285	91	—	91	5,692	127	5,819
Gefleborgs län.....	—	—	—	—	2,047	—	2,047	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2,161	30	2,191
Vesternorrlands län.....	—	—	—	—	172	—	172	—	—	—	—	—	—	—	—	—	172	—	172
Vesterbottens län.....	—	—	—	—	43	—	43	—	—	—	—	—	—	—	—	—	43	—	43
Norrbottnens län.....	—	—	—	—	29	—	29	—	—	—	—	—	—	—	—	—	494	—	494
Summa	1,260	262	1	1,523	18,863	131	18,994	164	—	164	474	—	474	564	10	574	31,038	671	31,709
Deraf under 18 år.....	205	31	—	236	1,490	23	1,513	—	—	—	—	—	—	19	—	19	2,428	188	2,616

1) Dessa arbetare hafva äfven varit sysselsatta med brytning af andra malmer, nemligen guld-, silfver-, bly- och zinkmalm, äfvensom svafvelkis, men kunna enligt bergmästarens uppgift ej fördelas på de olika malmerna.

2) Dessa arbetare hafva äfven varit sysselsatta vid guld-, silfver- och blyverken, men kunna enligt bergmästarens uppgift ej fördelas mellan de olika verken.

Tab. 12. Mutsedlar utfärdade år 1892.

	Jernmalm.	Guld-, silfver- och bly- malmer.	Koppar- malm.	Nickel- malm (magnet- kie).	Mangan- malm.	Zink- malm.	Kobolt- malm.	Molybden- malm.	Blyerts.	Summa.
1:o) Å nyupptäckta fyndigheter:										
Stockholms län.....	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Södermanlands län.....	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Östergötlands län.....	3	—	—	—	—	—	—	—	—	3
Jönköpings län.....	—	1	1	—	3	—	—	—	—	5
Elfsborgs län.....	—	—	—	—	2	—	—	—	—	2
Vermlands län.....	3	1	4	—	—	—	—	—	—	8
Örebro län.....	16	3	—	—	—	—	—	1	—	20
Vestmanlands län.....	14	3	—	—	—	—	—	—	—	17
Kopparbergs län.....	18	8	4	1	—	9	1	—	—	41
Gefleborgs län.....	—	2	1	—	—	—	1	—	—	4
Vesternorrlands län.....	—	—	¹⁾ 1	—	—	—	—	—	—	1
Jemtlands län.....	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1
Vesterbottens län.....	2	—	1	—	—	—	—	—	—	3
Norrbottnens län.....	7	—	24	—	—	—	—	—	1	32
Summa	65	19	36	1	5	9	2	1	1	139
2:o) Å förut inmutade fyndigheter:										
Stockholms län.....	12	—	—	—	—	—	—	—	—	12
Upsala län.....	14	—	—	—	—	—	—	—	—	14
Södermanlands län.....	2	—	—	—	—	—	—	—	—	2
Östergötlands län.....	—	3	1	—	—	1	—	—	—	5
Jönköpings län.....	—	5	3	—	3	—	—	—	—	11
Elfsborgs län.....	—	—	²⁾ 2	—	6	—	—	—	—	8
Vermlands län.....	29	5	12	—	—	—	—	—	—	46
Örebro län.....	42	3	1	—	—	1	—	—	—	47
Vestmanlands län.....	8	—	1	—	—	—	—	—	—	9
Kopparbergs län.....	69	17	11	—	—	14	1	—	—	112
Gefleborgs län.....	4	3	5	—	—	2	2	—	—	16
Vesternorrlands län.....	—	—	¹⁾ 3	—	—	—	—	—	—	3
Jemtlands län.....	—	—	8	—	—	—	—	—	—	8
Norrbottnens län.....	153	10	5	—	—	—	—	—	4	172
Summa	333	46	52	—	9	18	3	—	4	465
Summornas summa	398	65	88	1	14	27	5	1	5	604

¹⁾ Koppar- och nickelmalm.²⁾ Silfver- och kopparmalm.

Tab. 13. Arbetsskyldighetens fullgörande i utmålen ¹⁾ år 1892.

A. Vid <i>jernmalmsgrufvor</i> , belägna i:	A n t a l u t m å l							Sum- ma.	under hvilo- stånd.	Sum- ma.
	med arbetsskyldigheten fullgjord						Sum- ma.			
	genom arbete under året			genom arbete under före- gående år.	genom erläg- gande af afgift.	under hvilo- stånd.				
	med	utan	inom angrän- sande utmål.							
Stockholms län.....	8	4	16	8	4	47	87			
Upsala län.....	8	—	1	—	3	14	26			
Södermanlands län.....	12	1	—	3	—	2	18			
Östergötlands län.....	1	—	—	—	—	—	1			
Jönköpings län.....	4	10	—	—	—	1	15			
Kalmar län.....	—	—	—	—	—	1	1			
Vermlands län.....	28	8	2	12	5	50	105			
Örebro län.....	92	36	23	24	34	106	315			
Vestmanlands län.....	56	49	41	36	8	91	281			
Kopparbergs län.....	81	40	42	38	33	237	471			
Gefleborgs län.....	6	1	—	—	3	1	11			
Norrbottnens län.....	16	9	70	1	25	96	217			
Summa (A)	312	158	195	122	115	646	1,548			
B. Vid <i>andra grufvor</i> , utom stenkolsgrufvor, belägna i:										
A n t a l u t m å l ¹⁾										
med arbetsskyldigheten fullgjord										Sum- ma.
genom arbete under året			genom arbete under före- gående år.	genom erläg- gande af afgift.	under hvilo- stånd.					
med	utan	inom angrän- sande utmål.								
malm(stenkols)- fångst.										
Stockholms län.....	—	1	—	1	—	1	3			
Södermanlands län.....	1	—	—	—	—	3	4			
Östergötlands län.....	2	1	—	1	1	5	10			
Jönköpings län.....	12	7	11	5	3	3	41			
Kalmar län.....	1	—	12	—	—	—	13			
Elfsborgs län.....	—	—	—	—	—	1	1			
Skaraborgs län.....	1	—	7	—	—	—	8			
Vermlands län.....	—	9	5	3	1	1	19			
Örebro län.....	²⁾ 30	5	8	2	4	24	73			
Vestmanlands län.....	3	11	1	6	—	2	23			
Kopparbergs län.....	7	5	4	7	3	31	57			
Gefleborgs län.....	1	—	—	—	—	—	1			
Vesternorrlands län.....	—	—	—	—	1	—	1			
Jemtlands län.....	—	1	—	—	6	1	8			
Norrbottnens län.....	—	2	—	—	4	16	22			
Summa (B)	58	42	48	25	23	88	284			
a) Områden, koncessionerade enligt lagen den 28 Maj 1886.....	1	—	—	—	—	—	1			
b) Utmål enligt äldre författning.....	27	—	380	43	—	—	450			
Summa (C)	28	—	380	43	—	—	451			
Summa (A—C)	308	200	623	190	138	734	2,283			

¹⁾ Beträffande stenkolsgrufvor jemväl de enligt lagen den 28 Maj 1886 koncessionerade områdena.

²⁾ Deraf ett utmål beläget till en del inom Östergötlands län.

Tab. 14. Antal utmål, för hvilka hvilostånd beviljats år 1892.

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.
L ä n.	Af bergmästarne beviljade hvilostånd.								Af bergsöfverstyrelsen beviljad <i>förlängning</i> af hvilostånd.	Summa utmål.
	Jern- malm.	Guld-, silfver- och bly- malmer.	Koppar- malm.	Zink- malm.	Nickel- malm.	Mangan- malm.	Kobolt.	Summa.	Jernmalm.	
Stockholms län.....	8	—	—	—	—	—	—	8	3	11
Södermanlands län.....	—	—	—	—	3	—	—	3	—	3
Östergötlands län.....	—	3	—	1	1	—	—	5	—	5
Jönköpings län.....	—	—	1	—	—	1	—	2	—	2
Kalmar län.....	—	—	—	—	—	—	13	13	—	13
Vermlands län.....	5	—	—	—	—	—	—	5	—	5
Örebro län.....	19	2	2	—	—	—	—	23	16	39
Vestmanlands län.....	9	1	—	—	—	—	—	10	1	11
Kopparbergs län.....	15	—	1	4	1	—	—	21	12	33
Gefleborgs län.....	2	—	—	—	—	—	—	2	—	2
Norrbottnens län.....	81	—	—	—	—	—	—	81	—	81
Summa	139	6	4	5	5	1	13	173	32	205